МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

БОНДАРЕНКО РОМАН МАКСИМОВИЧ

Допускається до захисту:
завідувач кафедри
підприємництва,
корпоративної та просторової
економіки,
канд. екон. наук, доцент
_____Олександр ТРЕГУБОВ
«___»_____2022 р.

ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТДВ "ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД")

Спеціальність 051 Економіка. ОП «Економіка підприємства»

Кваліфікаційна (магістерська) робота

Науковий керівник:
І. О. Ахновська, доцент кафедри
підприємництва, корпоративної
та просторової економіки
канд. екон. наук, доцент

_____

Оцінка:_____ / ____ / _____
(бали/за шкалою ЄКТС/за національною шкалою)

Голова ЕК:_____
(підпис)

Вінниця 2022

АНОТАЦІЯ

Бондаренко Р. М. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства (на прикладі ТДВ «Яготинський маслозавод»). Спеціальність 051 «Економіка», Освітня програма «Економіка підприємства». Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, 2022.

У кваліфікаційній роботі розкрито сутність поняття «економічна діагностика». Досліджено фінансовий стан підприємства «Яготинський маслозавод». Запропоновано рекомендації для покращення фінансового стану.

Ключові слова: економічна діагностика, фінансовий стан, ліквідність, банкрутство, платоспроможність.

70 с., 28 табл., 17 рис., 55 джерел.

Bondarenko R. Diagnostics of financial and economic condition of the enterprise (on the example of «Yagotynsky Butter Plant»). Specialty 051 «Economics», Programme «Economics of Enterprise». Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, 2022.

In the qualification work the essence of the concept of "economic diagnostics" was revealed. The financial condition of the enterprise was examined. Recommendations were made to improve the financial situation.

Keywords: economic diagnostics, financial condition, liquidity, bankruptcy, solvency.

70 p., 28 tabl., 17 fig., 8 app., 55 sources.

ЗМІСТ

ВСТУП 4

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ПІДПРИЄМСТВА 6

1.1 Економічна діагностика як інструмент забезпечення ефективного функціонування суб'єкту ринкової економіки 6

1.2 Методологічна база і інструментарій економічної діагностики підприємства 13

1.3 Методологічні засади діагностики банкрутства підприємства 22

РОЗДІЛ 2 ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» 33

2.1 Аналіз господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» 33

2.2 Діагностика фінансово-економічного стану ТДВ «Яготинський маслозавод» 43

2.3 Діагностика ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» 54

РОЗДІЛ 3 ДІАГНОСТИКА БАНКРУТСТВА ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» 60

3.1 Діагностика банкрутства ТДВ «Яготинський маслозавод» 60

3.2 Рекомендації для покращення фінансового стану за результатами діагностики 64

ВИСНОВКИ 72

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 74

ДОДАТКИ

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Економіка та весь цивілізований світ в цілому на даному етапі розвитку переживають активні, системні економічні метаморфози. Підвищення ефективності господарського функціонування та адаптація до нових умов – одні з фундаментальних стратегічних завдань управлінської діяльності підприємства. Для досягнення наведених цілей необхідні аналітичні обґрунтування, методичне забезпечення та інструментарій.

Для вирішення потреб аналізу, оцінки поточного стану, прогнозування та визначення перспектив, застосовується система цільового аналізу – економічна діагностика. Даний комплекс методів дозволяє провести багатогранний аналіз фінансового стану підприємства, використовуючи кількісні параметри та якісні характеристики його функціонування. Крім того, методи економічної діагностики дозволяють в значній мірі прискорити прийняття управлінських рішень та якісно обґрунтувати їх доцільність.

Об'єктом дослідження є діагностика фінансово-економічного стану підприємства.

Предмет дослідження – механізм діагностики фінансово-економічного стану підприємства.

Мета кваліфікаційної роботи – розробка рекомендацій щодо покращення функціонування підприємства на основі діагностики його фінансово-економічного стану. Для досягнення мети необхідно вирішити низку **завдань**:

- розглянути сутність економічної діагностики як інструменту забезпечення ефективного функціонування суб'єкта ринкової економіки;
- проаналізувати методологічну базу та інструментарій економічної діагностики підприємства;
- надати оцінку господарській діяльності підприємства;
- виконати економічну діагностику фінансово-економічного стану підприємства;
- здійснити діагностику ліквідності та банкрутства підприємства;

- обґрунтувати шляхи покращення економічної діяльності підприємства.

Методи дослідження: для діагностики були використані комплексні методи різних вчених, які включають в себе розрахунки коефіцієнтів та ряду параметрів. Крім того, для діагностики ліквідності був застосований графічно-описовий метод. Діагностика банкрутства полягала у моделюванні за методами низки наукових діячів. Результатом розрахунку моделі є інтегральний показник, який відображає стан фінансової стійкості підприємства. Було застосовано методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції, описовий тощо. Відповідно до результату діагностики, були надані рекомендації щодо вирішення проблем підприємства.

Науковою новизною дослідження є розробка моделі антикризового механізму управління підприємством, що на відміну від існуючих містить алгоритм прийняття управлінських рішень.

Практичне значення отриманих результатів. Результати проведеної діагностики відображають стан фінансово-економічної діяльності підприємства, від якого залежить подальше прийняття управлінських рішень. Реалізація запропонованих рекомендацій може відновити та покращити ефективність господарської діяльності підприємства.

Апробація результатів дослідження. Наукова робота була апробована на XXII Всеукраїнській науковій конференції студентів та молодих вчених «Проблеми розвитку соціально-економічних систем в національній економіці» 18 квітня 2022 року, м. Вінниця, Донецький національний університет імені Василя Стуса. Тема доповіді – «Діагностика фінансово-економічного стану підприємства (на прикладі ТДВ «Яготинський маслозавод»).

Загальна структура роботи складається зі вступу, теоретичної, аналітичної, теоретико-рекомендаційної частин, висновків, списку використаної літератури з 55 джерел і додатків.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна діагностика як інструмент забезпечення ефективного функціонування суб'єкту ринкової економіки

Слово «діагностика» походить від грецького слова «diagnosis», що буквально перекладається як «розпізнання». Через багатогранність сутності терміну, «діагностика» має безліч трактувань. Науковий діяч Черниш С.С. надав узагальнене визначення терміну: «діагностика – це здатність розпізнавати стан та встановлювати діагноз обраного об'єкта за певними параметрами у будь-якому часі: минулий, теперішній, майбутній» [1]. Отже, діагностика – це аналіз стану та функціонування об'єкту або системи процесів у різних аспектах людської діяльності за допомогою індивідуальних методів та інструментів.

Діагностика – це фундаментальна система, яка включає в себе різні концепції, підходи та методології. Для детальнішого розуміння сутності можна провести порівняння трактувань у різних сферах науково-дослідної діяльності. Медицина пропонує наступне визначення: «Медична діагностика – це комплекс заходів та досліджень, спрямованих на встановлення діагнозу, тобто точної причини захворювання, а також зміни внутрішнього середовища організму та супутніх захворювань, та призначення ефективного лікування захворювання» [2]. Термінологія медичної діагностки найбільш точно відображає сутність поняття, оскільки його витоки починаються саме з медичних наук. Тому вищенаведене визначення можна екстраполювати на решту видів діагностик. Економічна діагностика не є виключенням, оскільки об'єкт економічної діагностики (підприємство), можна розглядати як умовного пацієнта, а його систему процесів як живий організм.

Економічна діагностика – це комплекс розрахункових досліджень на основі фінансових результатів підприємства, які відображають стан його

функціонування та визначають положення на шкалі життєвого циклу підприємства.

Незважаючи на окрему, вузько направлену ланку використання, сучасні вчені мають дещо різне уявлення про сутність поняття «економічна діагностика». В таблиці 1.1 наведено зведені результати дослідження сутності терміну «економічна діагностика».

Таблиця 1.1 – Аналіз сутності поняття «економічна діагностика» в дослідженнях сучасних вчених

Науковець	**Бачення суті поняття**
К. Пріб [3]	Як інструмент менеджменту, що слугує основою для прийняття рішень.
Л. Черчик [4]	Як вид діяльності з визначення розривів між поточним та бажаним станом підприємства
М. Забаштанський [5]	Як метод фінансового механізму
Н. Бойко [6]	Як процес визначення об'єктивного стану параметрів діяльності підприємства
Н. Сагалакова [7]	Як етап процесу управління, що передує прийняттю управлінських рішень
В. Бойко [8]	Як процес визначення відхилень стану підприємства від бажаного
В. Коваленко [9]	Як процес виявлення патологічних змін в системі
Т. Ковальчук [10]	Як процес визначення порушень від нормального перебігу економічних процесів
Р. Скриньковський [11]	Як процес визначення стану підприємства і тенденцій його зміни
О. Коваленко [12]	Як процес аналізу і оцінки економічних показників роботи підприємства
З. Литвин [13]	Як процес проведення аналізу поточного стану підприємства та його перспектив

Вищенаведені бачення науковців мають свої недоліки та переваги. Низка трактувань не розкривають мету діагностики, не конкретизують методи діагностики, не наводять шляхи покращення наявного стану тощо.

Враховуючи недоліки існуючих тверджень, можна сформувати більш доцільне визначення поняття «економічна діагностика». Економічна діагностика – це процес аналізу господарської діяльності з метою виявлення та визначення характеру проблем підприємства та його недоліків. Також, метою діагностики є

розпізнавання відхилень від оптимального стану, які є індикатором виникнення потенційних проблем, з метою їх попередження.

Як невід'ємну частину діагностики, виділяють також поняття «моніторинг». Моніторинг – це комплексна система спостереження за станом об'єкту з метою його контролю. В. Бикова пропонує наступне визначення: «моніторинг – це система неперервного і тривалого спостереження, контролю, оцінювання стану системи, а також прогнозування на підставі отриманих об'єктивних даних динаміки й основних тенденцій її розвитку» [14].

Бурова Т. А. стверджує, що моніторинг – важливий етап для реалізації контролю, а наступним етапом є діагностика як етап аналізу проблем в процесах господарської діяльності [15]. Для моніторингу притаманна синхронність процесів спостереження та систематичний збір інформації упродовж певного відрізку часу.

В цілому наукові діячі розділяють поняття «моніторинг» і «діагностика». Дані поняття мають спільні та відмінні риски, які наведені у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 – Спільні та відмінні риси понять «діагностика» і «моніторинг»

Діагностика	**Моніторинг**
Спільні риси	
Дослідження явищ і процесів, що відбуваються у соціально-економічній системі	
Обов'язково передбачають наявність у фахівців, що проводять наявність відповідних професійних знань та компетенцій щодо роботи з інформаційним масивом	
Дозволяють зробити висновок про стан явища, процесу	
Відмінні риси	
Направлена на визначення причини виникнення певної ситуації, процесу	Направлений на визначення стану процесів, що відбуваються у внутрішньому та зовнішньому середовищі

Дослідивши спільні та відмінні характеристики понять, можна стверджувати, що моніторинг відповідає на питання – «що відбувається у системі управління», а «діагностика» – «чому це відбувається». Для того, щоб

забезпечити оптимальну ефективність господарської діяльності, а також конкурентоспроможності підприємство повинне бути спроможним своєчасно виявляти негативні тенденції розвитку та прогнозувати ймовірність банкрутства, знаходити адекватні шляхи та засоби виходу з кризових ситуацій із щонайменшими втратами і в найкоротші терміни. Діагностика – фундаментальна умова для успішного вирішення вищенаведених питань.

Об’єктом діагностики є об’єкт управління як високоорганізована, цілісна система з наявністю функціональних підсистем. Предметом виступає кількісна характеристика та якісна ідентифікація стану підприємства (об’єкта управління). Метою діагностики є надання знань щодо стану об’єкта діагностики для прийняття відповідних рішень щодо покращення, вдосконалення та оптимізації процесів функціонуючої системи. Функції, які виконує економічна діагностика, наведені на рисунку (рис. 1.1).

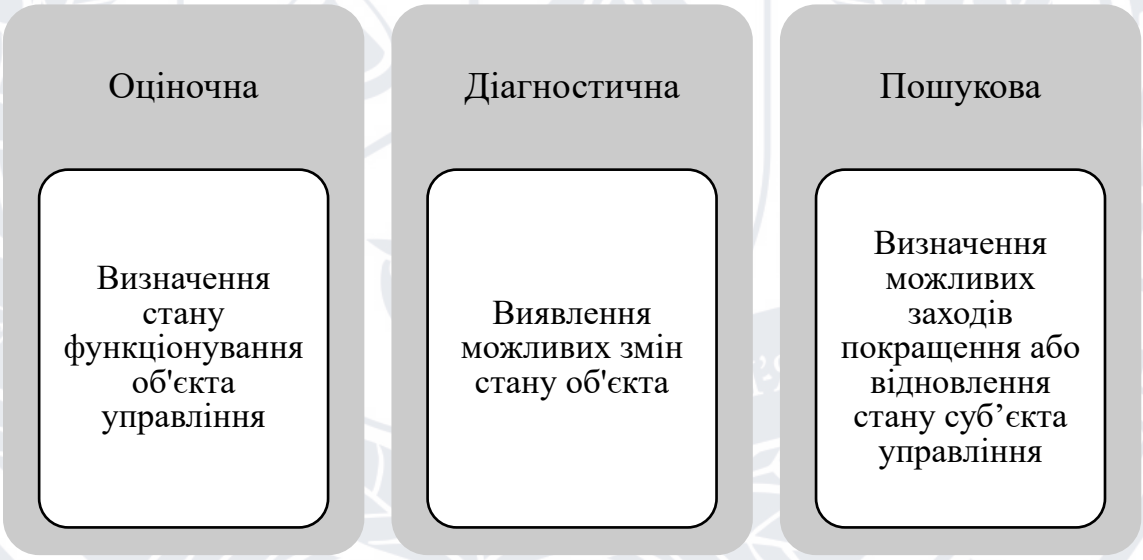

Рис. 1.1 – Функції економічної діагностики [16]

Основними завданнями економічної діагностики є визначення заходів та рішень, які спрямовані на покращення функціонування всіх складових системи, варіантів їх впровадження та оптимізація відхилень критеріальних значень складових системи та зменшення негативного впливу.

Діагностика передбачає три етапи досліджень. Перший етап передбачає співвідношення наявного стану досліджуваного об’єкту з нормальним станом для виявлення розходжень та відхилень. Другий – виявлення відповідності

об’єкту до конкретної групи, кластеру чи класу, що дозволить систематизувати та впорядкувати. Третій етап використовується за неможливості проведення оцінки та співвідношення через відсутність необхідних параметрів [16].

Слід вкотре зазначити, що діагностика – дослідницький процес, якому притаманні всі вимоги та критерії, що застосовуються до будь-якого іншого дослідження. Якісна діагностика вимагає дотримання певних вимог:

1) Автентичність дослідження;
2) Точність дослідження;
3) Об’єктивність дослідження.

Під час проведення економічної діагностики вищенаведені критерії доповнюються наступними:

1) Комплексність (діагностика повинна охоплювати усі аспекти функціонування досліджуваного підприємства в розрізі різних періодів часу. Це дозволяє виявити короткострокові та довгострокові відхилення розвитку підприємства. Для отримання найкращих результатів в процесі розробки та прийняття управлінських рішень важливо, щоб економічна діагностика носила комплексний характер). Так, О. Коваленко, зокрема, вважає, що лише «докладне аналітичне дослідження, що дає глибоке розуміння поточної ситуації, є основою для розробки як стратегії перетворень у розглянутих сферах діяльності, так і переліку конкретних заходів для досягнення запланованих результатів» [17];

2) Своєчасність (діагностика повинна діяти на випередження та бути своєчасною за рахунок розробки індивідуальних індикаторів для кожного бізнес процесу);

3) Постійність (діагностика повинна проводитись постійно та регулярно у розрізі різних проміжків часу: щомісячно, щоквартально, щорічно, тощо. Діагностика виконується на основі показників, що узгоджені з макроекономічними цілями розвитку);

4) Системність (діагностика повинна враховувати причинно-наслідкові зв’язки між взаємодією соціально-економічних процесів з зовнішнім середовищем.

Слід зазначити, що процес економічної діагностики є досить складним і є залежним від виду діагностики. На основі наведених у даній роботі наукових джерел [18], можна розглянути види економічної діагностики та їх класифікацію.

У таблиці 1.3 наведений поділ економічної діагностики за сегментами.

Таблиця 1.3 – Види економічної діагностики

За періодичністю			
Одночасна		Періодична	
За змістом			
Тематична		Комплексна	
За призначенням результатів			
Діагностика господарсько-фінансового стану підприємства		Діагностика наслідків управлінських рішень	
За мотивом			
Планова		Непланова	
За способом отримання інформації			
Кількісна діагностика		Якісна діагностика	
За метою діагностики			
Оперативна діагностика		Стратегічна діагностика	
В залежності від об’єкту діагностики			
Фінансового стану	Конкурентоспроможності	Економічної безпеки	Системи управління

Науковий діяч Туркоман Л. С. досліджуючи поняття економічної діагностики запропонував наступний поділ на види [19]:

1) діагностика фінансово-господарської діяльності;
2) бізнес-діагностика;
3) діагностика банкрутства;
4) експрес-діагностика;
5) фундаментальна діагностика.

За вищенаведеними видами діагностики можна зробити висновок, що вона є фундаментальним методом оцінювання системи управління господарської діяльності, особливо в сучасних умовах конкуренції. Крім того, інструментарій економічної діагностики дозволяє виконувати ряд аналітичних завдань:

1) аналітична оцінка стану системи господарської діяльності;

2) оцінка стабільності та ефективності функціонування підприємства;
3) визначення векторів та варіантів розвитку динаміки економіки підприємства;
4) оцінка наслідків прийнятих управлінських рішень;
5) оцінка відповідності фактичних показників цільовим, стратегічним;
6) визначення попереджуючих дій для ліквідації наслідків потенційної загрози.

Важливу роль під час проведення економічної діагностики має психологічний аспект дослідження, що провокує помилки протягом його проведення. Бондар-Підгірська О.В. аналізуючи роботи німецьких наукових діячів, виокремила основні помилки, які допускаються у процесі діагностичного дослідження. За результатами досліджень вищенаведеної діячки, можна виділити дві групи найбільш модальних помилок діагностики [20].

Перша група – помилки пов'язані з суб'єктивним сприйняттям:

а) помилки першого враження;

б) помилки суб'єктивної оцінки.

Друга група – помилки пов'язані безпосередньо з дослідженням:

а) помилки при збиранні даних;

б) помилки під час процесу діагностики;

в) помилки при формуванні висновків.

Враховуючи всі вищенаведені потенційні помилки, можна зменшити похибку точності результатів дослідження та підвищити його ефективність і якість діагностики.

Отже, можна зробити висновок щодо фундаментальної ролі діагностики процесу управління господарською діяльністю в умовах високої конкуренції. Результат якісної діагностики дозволить сформувати вектор діяльності та забезпечить необхідною інформаційно-аналітичною базою для прийняття рішень. Не менш важливим результатом економічної діагностики є проявлення причин та потенційних слабких місць розвитку підприємства в умовах високої конкуренції та під впливом кризових явищ.

1.2 Методологічна база і інструментарій економічної діагностики підприємства

Як вже було зазначено у попередньому пункті роботи, основними завданнями економічної діагностики є виявлення проблем та усунення їх негативного впливу шляхом визначення заходів та управлінських рішень, які направлені на покращення функціонування всіх складових системи.

Для досягнення наведених завдань діагностики використовуються наступні методи: аналітичні (комплексний економічний аналіз, який базується на розрахункових методах на основі статистичної інформації); методика динамічного програмування (використання математичних моделей); лінійне програмування (математичний метод, що заснований на оптимізації досягнення кількісно визначеної мети); експертні методи (базуються на експертних оцінках інформації) [20].

Дослідник Ткаченко А. М. пропонує наступний поділ методів економічної діагностики [20]:

1) Формалізовані методи:

a. факторні (SWOT-аналіз; БГК; Мак-Кінсі; аналіз конкуренції М. Портера);

b. кон'юнктурні (метод беззбитковості)

c. математичні (динамічне та лінійне програмування);

d. статистичні;

e. економетричні (балансовий метод дослідження операцій; балансовий, аналіз полів бізнесу);

f. економіко-математичне моделювання (діагностика та моделі).

2) Неформалізовані методи:

a. експертний метод Дельфі; інтерв'ю;

b. морфологічний метод; порівняння;

c. рейтинговий метод (аналіз відхилень);

d. фактографічний (метод екстраполяції);

e. моніторинг;

f. логічне моделювання.

Проведення економічної діагностики зазвичай реалізується в три етапи: підготовчий етап; виконавчий етап та завершальний етап.

Деталізація етапів проведення економічної діагностики наведено на рис. 1.2.

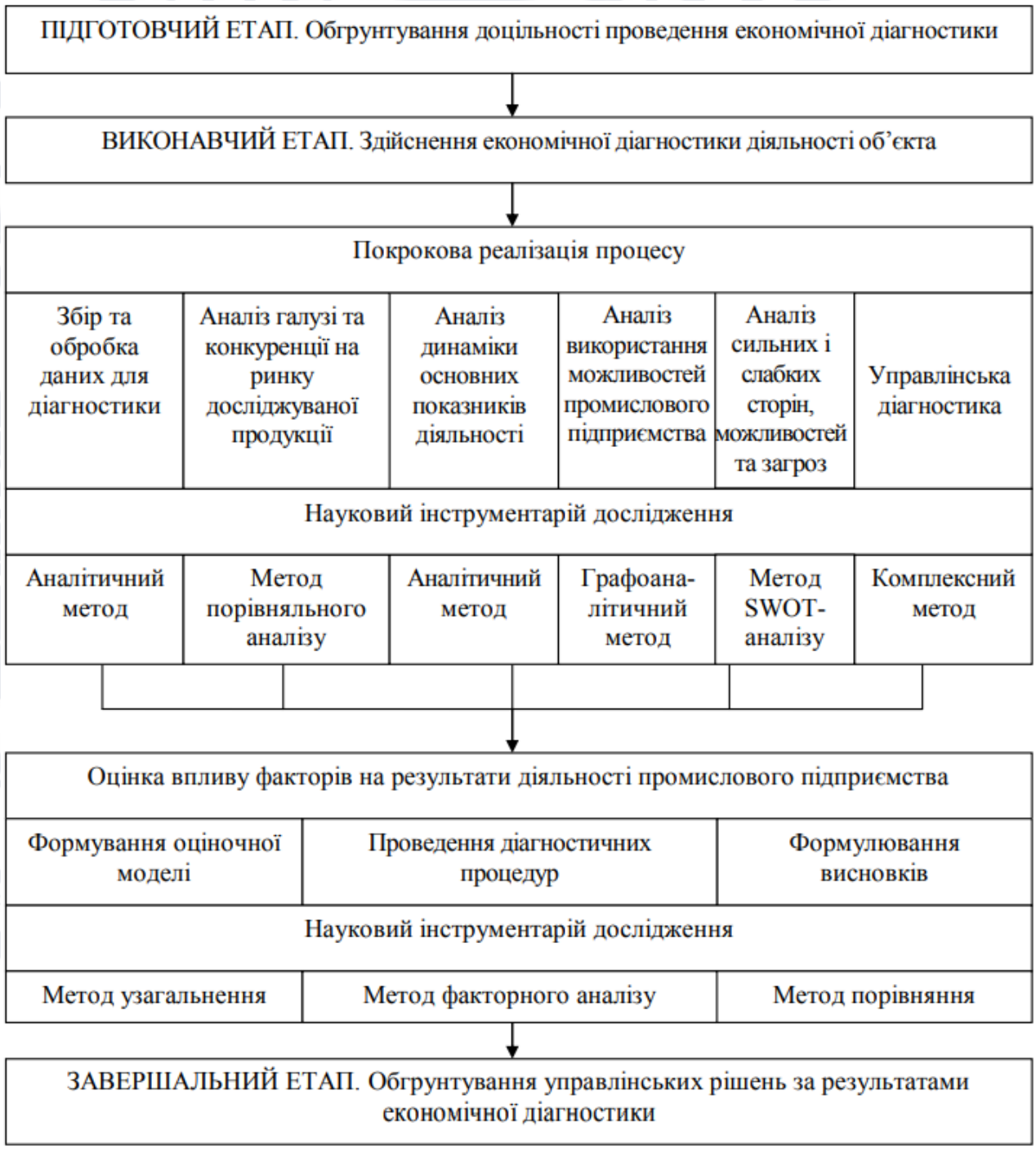

Рис. 1.2 – Етапи економічної діагностики

Підготовчий етап полягає у визначенні доцільності проведення діагностики, приймається рішення про необхідність її проведення. Важливою складовою етапу є встановлення цілей та планування проведення діагностики, обґрунтовується ресурсне забезпечення її проведення.

Основний етап – виконавчий. На даному етапі проводиться збір, обробка та узагальнення даних для проведення діагностики, визначається система показників та безпосередньо проводиться економічна комплексна діагностика на основі обраних векторів. Також на даному етапі проводиться обробка результатів та формування попередніх висновків.

Завершальний етап полягає у прийнятті рішень про пріоритетність та доцільність можливих варіантів управлінських рішень та за необхідності проводиться їх реалізація.

Одним із найважливіших видів економічної діагностики є діагностика фінансового стану підприємства, оскільки системний аналіз фінансової діяльності підприємства є важливою умовою ефективного управління. Фінансовий стан підприємства є результатом його господарської діяльності та має прямий вплив на економічну безпеку підприємства. Економічна безпека – це здатність підприємства до захисту себе від негативного впливу зовнішніх факторів та здатність швидкої адаптації до нових умов ведення господарської діяльності. Рівень економічної безпеки залежить від спроможності керівництва уникнути чи ліквідувати наслідки негативного впливу зовнішніх чи внутрішніх загроз.

Отже, економічна безпека – це стан найбільш ефективного використання ресурсів підприємства, виражений у позитивних значеннях фінансових показників прибутковості та рентабельності [21]. Основні напрями проведення діагностики фінансового стану:

- аналіз фінансової звітності за результатами господарської діяльності підприємства;
- аналіз конкурентних переваг і порівняльний аналіз, аналіз асортименту продукції – визначення ринкової позиції підприємства.

Фінансова діяльність підприємства спрямована на ефективне використання фінансових ресурсів, дотримання платоспроможності, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування господарства.

Отже, згідно з вищенаведеними тезами, діагностика фінансового стану – це аналіз та оцінка внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства, яка показує стан платоспроможності, ліквідності підприємства, фінансової стійкості та ефективності ведення господарської діяльності.

Фактори, які впливають на фінансовий стан підприємства наведені на рисунку 1.3.

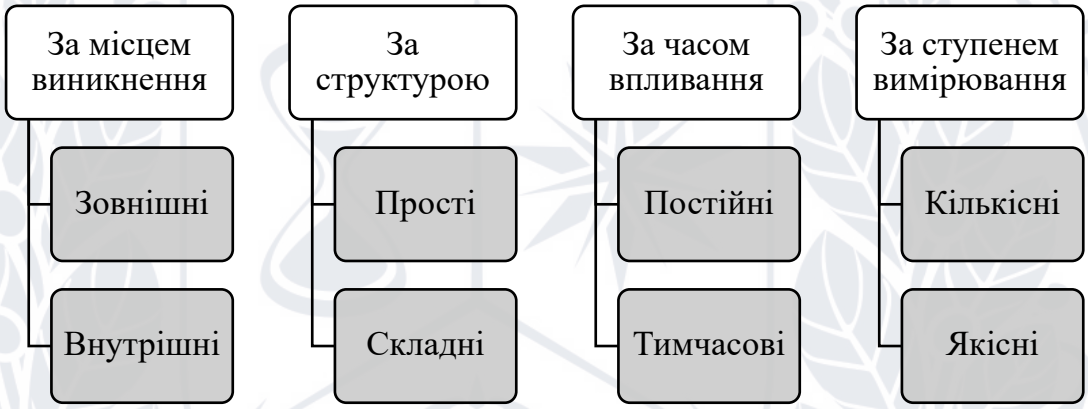

Рис. 1.3 – Фактори впливу на підприємницьку діяльність

Зовнішні фактори можна поділити на: національні (політичні, демографічні, рівень доходів та цін, стан національної економіки тощо); ринкові (кон'юнктура ланки галузі до якої належить діяльність підприємства); міжнародні (світові тенденції, кризові явища, тощо).

Внутрішні (ендогенні) фактори залежать від методу та форми організації діяльності підприємства. Наведені фактори корелюють між собою але об'єктивно підприємство має вплив лише на внутрішні, тому при прийнятті рішень необхідно враховувати адаптацію господарської діяльності до зовнішнього середовища.

Слід зауважити, що діагностика фінансового стану підприємства – це комплексний підхід, який може включати в себе безліч моделей, коефіцієнтів та методів. У даній науковій роботі економічна діагностика фінансового стану

підприємства буде виконана за наступними методами: діагностика показників Бівера: діагностика за методикою Донцової-Нікіфорової; діагностика за методикою Салова-Маслова; діагностика фінансового стану підприємства за дискримінантними моделями.

Діагностика за показниками Бівера полягає у розрахунку п’яти коефіцієнтів, які за результатами досліджень вченого показують найбільшу значущість для відображення фінансового стану підприємства [22]. До методики входить розрахунок таких коефіцієнтів як:

1) Коефіцієнт Бівера. Розраховується за формулою (1.1) та показує степінь задовільності структури балансу до методичних рекомендацій, яка за міжнародними стандартами знаходиться в проміжку 0,17 – 0,40.

$$КБ = \frac{ЧП + А}{ДЗ + ПЗ} \quad (1.1)$$

де ЧП – чистий прибуток;

А – амортизація;

ДЗ – довгострокові зобов’язання;

ПЗ – поточні зобов’язання.

2) Рентабельність активів. Показує ефективність використання підприємством своїх активів. Нормальним показником вважається значення більше 5%. Розраховується як відношення чистого прибутку до сукупних активів.
3) Коефіцієнт поточної ліквідності. Показує наскільки підприємство спроможне покрити короткострокові пасиви оборотними активами та виконати свої короткострокові зобов’язання.
4) Коефіцієнт фінансового Левериджу. Розраховується відношенням зобов’язань до власного капіталу та показує ризикованість структури капіталу при запозиченні коштів.
5) Коефіцієнт покриття активів власним оборотним капіталом. Показує здатність компанії фінансувати оборотний капітал власними оборотними коштами.

Вищенаведені коефіцієнти – це п’ять з тридцяти досліджуваних Бівером показників, які в комплексі на його думку найбільше відображають фінансовий стан підприємства.

Діагностика за методикою Донцової-Нікіфорової. Автори діагностики для діагностики фінансового стану підприємства пропонують використовувати шість коефіцієнтів. Суть методики полягає у присвоєнні класу результатам розрахунків, кожен з яких означає відповідне положення фінансового стану. Коефіцієнти та класи наведені у табл. 1.4.

Таблиця 1.4 – Методика Донцової-Нікіфорової

Показник	*1 клас*	*2 клас*	*3 клас*	*4 клас*	*5 клас*	*6 клас*
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,25 і вище – 20 балів	0,2-0,24 – 16 балів	0,15-0,19 – 12 балів	0,1-0,14 – 8 балів	0,05-0,99 – 4 бали	Менше 0,05 – 0 балів
Коефіцієнт швидкої ліквідності	Вище 1 – 18 балів	0,95-1 – 15 балів	0,8-09 – 12 балів	0,7-0,75 – 9 балів	0,6-0,65 – 6 балів	Менше 0,5 – 0 балів
Коефіцієнт поточної ліквідності	Більше 2 – 16 балів	1,9-1,7 – 12 балів	1,6-1,4 – 8 балів	1,3-1.1 – 5 балів	1 – 1,5 бали	До 1 – 0 балів
Коефіцієнт автономії	0,6 і більше – 17 балів	0,59-0,54 – 12 балів	0,53-0,43 – 8 балів	0,42-0,41 – 6 балів	0,4 – 1 бал	Менше 0,4 – 0 балів
Коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів власними обіговими коштами	Більше 1 – 15 балів	0,9-1 – 12 балів	0,8-0,85 – 9 балів	0,7-0,75 – 6 балів	0,6-0,65 – 3 бали	Менше 0,5 – 0 балів

Джерело [23]

Інтерпретація класів:

1 клас – організації з достатнім запасом фінансової стійкості, який дає впевненість у поверненні запозичених коштів.

2 клас – організації, які мають певну степінь ризику по заборгованості але в межах норми.

3 клас – організації, яким притаманна проблемність, ризик втрат невисокий але повне отримання відсотків знаходиться під сумнівом.

4 клас – організації з високим ризиком банкрутства.

5 клас – найвищий ризик банкрутства.

6 клас – організації на межі банкрутства.

Діагностика за методикою Салова-Маслова. Спектр-бальний метод Салова А. Н. і Маслова В. Г. полягає у проведенні аналізу фінансових коефіцієнтів шляхом порівняння результатів з нормативними величинами. Отримані показники розподіляються по зонам ризику, метод дещо схожий з попередньо-наведеним. Таблична інтерпретація методу наведена у табл. 1.5.

Таблиця 1.5 – Діагностика за методикою Салова-Маслова

Показники	*Зона ризику*	*Зона небезпеки*	*Зона стабільності*	*Зона добробуту*
1.Показники діагностики структури балансу				
Коефіцієнт поточної ліквідності	До 1,2	1.2-1,5	1,5-1,8	Більше 1,8
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	До 0,05	0,05-0,1	0,1-0,15	До 0,15
Коефіцієнт співвідношення чистих активів та статутного капіталу	До 1	1-1,5	1,5-2	Більше 2
2. Показники рентабельності				
Коефіцієнт рентабельності сукупного капіталу	До 0,05	0,05-0,1	0,1-0,15	Більше 0,15
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	До 0,07	0,07-0,15	0,15-0,2	Більше 0,2
Коефіцієнт валової рентабельності продажів	До 0,1	0,1-0,2	0,2-0,3	Більше 0,3
Коефіцієнт чистої рентабельності продукції	До 0,15	0,15-0,3	0,3-0,4	Більше 0,4
3. Показники фінансової стійкості				
Коефіцієнт автономії	Більше 0,5	0,5-0,65	0,65-0,8	Більше 0,8
Коефіцієнт дебіторської заборгованості	Більше 0,15	0,15-0,1	0,1-0,05	Менше 0,05
Коефіцієнт співвідношення позичкових та власних коштів	Більше 0,8	0,8-0,5	0,5-0,2	Менше 0,2
4. Показники платоспроможності				
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Менше 0,4	0,4-0,6	0,6-0,8	Більше 0,8
Коефіцієнт оборотності запасів	Менше 2	2-3	3-4	Більше 4

Продовження таблиці 1.5

Показники	*Зона ризику*	*небезпеки*	*стабільності*	*добробуту*
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Менше 0,8	0,8-0,9	0,9-1	Більше 1

Джерело [23]

Кожному коефіцієнту надається бальна оцінка в залежності від зони до якої він потрапляє: зона ризику – 0 балів; зона небезпеки – 1 бал; зона стабільності – 3 бал; зона добробуту – 5 бали. Наступним кроком є розрахунок середнього значення по кожній групі коефіцієнтів та формуються висновки за результатами.

Дискримінантні моделі діагностики фінансового стану. Дані моделі розраховуються за базовим алгоритмом лінійної багатофакторної моделі, які будуються погалузево за групами видів економічної діяльності, табл. 1.6.

Таблиця 1.6 – Дискримінантні моделі оцінки фінансового стану

Групи видів економічної діяльності	Дискримінантна модель
Сільське господарство	$Z = 1,05X_1 + 1,2X_2 + 1,1X_3 + 2,5X_5 + 0,5X_7 + 0,2X_8 - 2,1$
Харчова промисловість	$Z = 1,3X_1 + 0,7X_2 + 0,2X_4 + 1,6X_5 + 0,1X_8 + 0,3X_{10} - 2,6$
Інші галузі обробної промисловості (текстильна, переробка деревина, хімічна, целюлозно-паперова)	$Z = 1,2X_1 + 0,8X_2 + 0,4X_3 + 0,3X_4 + 0,26X_9 + 0,1X_{10} - 2,3$
Добувна промисловість, металургія, машинобудування, виробництво електроенергії та газу	$Z = 0,7X_1 + 1,7X_2 + 0,5X_3 + 0,2X_4 + 1,1X_5 + 0,6X_6 + 0,5X_{10} - 2,8$
Будівництво	$Z = 0,7X_1 + 1,7X_2 + 0,2X_3 + 0,7X_4 + 1,5X_5 + 0,3X_{10} - 2,5$
Оптова та роздрібна торгівля, готелі та ресторани	$Z = 0,7X_1 + 2X_2 + 0,8X_4 + 0,04X_7 + 0,17X_8 + 0,2X_{10} - 2,6$
Транспорт	$Z = 0,8X_1 + 1,2X_2 + 0,11X_3 + 1,1X_4 + 0,3X_9 + 0,16X_{10} - 2,1$
Надання комунальних послуг з водо та теплопостачання, водовідведення	$Z = 1,1X_1 + 1,5X_2 + 3,5X_4 + 0,1X_6 + 0,9X_9 + 0,15X_{10} - 2,8$
Інші види діяльності	$Z = 1,3X_1 + 0,24X_2 + 0,4X_4 + 0,1X_7 + 0,07X_9 + 0,25X_{10} - 2,3$

Джерело [23]

Де: X_1 – коефіцієнт покриття; X_2 – коефіцієнт фінансової автономії; X_3 – коефіцієнт оборотності активів; X_4 – коефіцієнт операційної рентабельності продажів; X_5 – коефіцієнт чистої рентабельності активів; X_6 – коефіцієнт оборотності позичкового капіталу; X_7 – коефіцієнт оборотності власного капіталу; X_8 – коефіцієнт чистої рентабельності продажів;X_9 – коефіцієнт рентабельності власного капіталу; X_{10} – коефіцієнт оборотності оборотних активів.

Результативне значення побудованої моделі аналогічно до попередніх методів відносять до зони ризику та порівнюють з нормативними значеннями. Інтерпретація значень інтегрального показника фінансового стану підприємства наведена у додатках.

Одним з найважливіших показників підприємства є ліквідність його активів. Н.М. Давиденко визначив, що ліквідність характеризує механізм перетворення фінансових або матеріальних активів у грошові кошти з метою своєчасного виконання зобов'язань [24]. У поширеному розумінні ліквідність – це спроможність активів підприємства трансформуватись у гроші.

Також, крім ліквідності існує взаємопов’язане поняття – платоспроможність. Платоспроможність – це здатність підприємства вчасно розраховуватись зі своїми зобов’язаннями. Не дивлячись на схожість вищенаведених понять, науковці мають різні погляди на їх трактування.

Для економічної діагностики ліквідності підприємства використовують різні методи. Із основних це: діагностика за коефіцієнтами ліквідності; метод «золотого балансу» та інші.

Найчастіше використовуються коефіцієнти швидкої, поточної та абсолютної ліквідності.

Коефіцієнт швидкої ліквідності розраховується як відношення високоліквідних поточних активів до короткострокових зобов’язань та демонструє здатність підприємства покрити свої поточні зобов’язання в будь-який момент часу.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності – це відношення абсолютно ліквідних активів або грошових коштів до поточних зобов'язань. Коефіцієнт показує частку, яку можна негайно погасити при необхідності. Оптимальне значення показника >0,5.

Коефіцієнт поточної ліквідності або коефіцієнт покриття – відношення оборотних коштів до короткострокових зобов'язань. Показує наскільки підприємство спроможне покрити короткострокові пасиви оборотними активами та виконати короткострокові зобов'язання [25].

1.3 Методологічні засади діагностики банкрутства підприємства

У сучасних умовах високої конкуренції, нестабільного стану економіки країни і світу в цілому, ризик банкрутства має вагоме місце. Банкрутство – це неспроможність підприємства покривати свої зобов'язання.

Ризик банкрутства супроводжується кризовим станом підприємства, який не завжди вдається попередити через відсутність індикаторів для виявлення проблемних точок діяльності підприємства. Тому для своєчасного виявлення кризових явищ та для попередження банкрутства необхідне створення планових процедур контролю фінансового стану.

Слід наголосити, що «кризовий стан» і «ризик банкрутства» - це два різних поняття. І. В. Чібісова визначає банкрутство як завершальний етап кризового стану, коли підприємство втрачає змогу розплатитися з кредиторською заборгованістю, як наслідок підприємство ліквідується або залучає додаткові ресурси для відновлення платоспроможності [26]. Таким чином, економічну діагностику банкрутства згідно з І. А. Бланком [27] слід розглядати як систему цільового фінансового аналізу, спрямованого на виявлення параметрів кризового розвитку підприємства, які мають потенційну загрозу банкрутства.

Отже, діагностика банкрутства – це процедура, яка дозволяє виявити ступінь наближення фінансового стану підприємства до повної втрати

платоспроможності. За результатами проведення діагностики можна приймати рішення для запобігання та попередження кризового стану.

Фінансово-економічні параметри, що описують стан підприємства, при якому відновлення стану фінансової стабільності неможливе, можна назвати орієнтирами вкрай критичного фінансового становища [28]. Варіативність методичних підходів до діагностики банкрутства підприємства досить різноманітна, що дозволяє їх класифікувати (рис. 1.4).

Рис. 1.4 – Методика діагностики банкрутства підприємств

Методика проведення поглибленого аналізу фінансового стану неплатоспроможних організацій використовується на державному рівні та була розроблена в 1996 році. Основним акцентом методики є оцінювання фінансового стану та аналізу виробничо-господарської діяльності господарств.

На рівні підприємств зазвичай використовують базові підходи до діагностики банкрутства, такі як порівняльний аналіз та використання багатофакторних моделей. Основними моделями діагностики банкрутства

підприємства є: двохфакторна модель Альтмана; модель Альтмана 1968 року; модель Альтмана 1983 року; модель Спрінгейта; модель Тафлера; модель Creditmen; модель R-рахунку (Давидової-Бєлікова); модель Сайфуліна, Кадикова; модель Фулмера; модель Федотової; модель Конана-Гольдера; модель Терещенко; модель Ліса; модель Беєрмана [23]. Вищенаведені моделі були використані у даній науковій роботі, тому необхідно розкрити їх сутність.

1. Двохфакторна модель Альтмана – один з найпростіших методів для прогнозування ризику банкрутства, при використанні якого необхідно розрахувати вплив двох показників: коефіцієнт поточної ліквідності; позиковий капітал; пасиви [29]. Формула моделі має наступний вигляд:

$$Z = -0,3877 - 1,0736*Кпл + 0,0579*(ПК/П) \quad (1.2)$$

де Кпл – коефіцієнт поточної ліквідності;

ПК – позичковий капітал;

П – пасиви.

За умов якщо Z > 0 – фінансовий стан досліджуваного підприємства критичний, висока ймовірність банкрутства.

2. В 1968 році Альтман побудував п’ятифакторну модель, яка притаманна для компаній, акції яких котируються на біржах [29]. Формула п’ятифакторної моделі має вид:

$$Z = 1,2X1 + 1,4X2 + 3,3X3 + 0,6X4 + X5 \quad (1.3)$$

де X1 – відношення оборотного капіталу до суми активів. Показник демонструє суму чистих ліквідних активів до сукупних.

X2 – не розподілений прибуток до суми активів підприємства, відображає рівень фінансового важелю підприємства.

X3 – прибуток до оподаткування до загальної вартості активів. Показник відображає ефективність операційної діяльності компанії.

X4 – ринкова вартість власного капіталу до бухгалтерської вартості усіх зобов’язань.

X5 – об’єм продаж до загальної суми активів підприємства, характеризує рентабельність активів.

Якщо Z < 1,81 – ймовірність банкрутства складає 80-100%; якщо 2,77 <= Z < 1,81 – середній ризик банкрутства; 2,99 < Z < 2,77 – ймовірність банкрутства 15-20%; якщо Z <=2,99 – стабільна ситуація на підприємстві.

Крім переваг моделі, вона має певні недоліки: модель доцільно розглядати тільки по відношенню до великих організацій, які мають акції на фондовому ринку.

3. Модель Альтмана 1983 року призначена для компаній, акції яких не торгуються на біржовому ринку. Даний метод є модифікований варіант попередньої п'ятифакторної моделі 1968 року [29]. Нижче наведений вигляд моделі:

$$Z = 0,717X1 + 0,847X2 + 3,107X3 + 0,42X4 + 0,998X5 \quad (1.4)$$

де X4 – відношення балансової вартості власного капіталу до запозиченого капіталу.

Якщо Z < 1,23 – фактичне банкрутство підприємства; якщо Z в діапазоні 1,23-2,89 – підприємство в стані невизначеності; якщо Z > 2,9 – підприємство в стабільному фінансовому стані [41].

4. Модель прогнозування ймовірності банкрутства Спрінгейта була розроблена в 1978 році базуючись на моделі Альтмана та покрокового дискримінантного аналізу. В процесі дослідження та розробки моделі із 19 коефіцієнтів Спрінгентом було відібрано чотири коефіцієнта, які стали основою моделі [30]. Формула моделі має наступний вигляд:

$$Z = 1,03X1 + 3,07X2 + 0,66X3 + 0,4X4 \quad (1.5)$$

де X1 – відношення оборотних активів до суми активів підприємства.

X2 – відношення прибутку до оподаткування до сумарної вартості активів.

X3 – відношення прибутку до оподаткування до зобов'язань підприємства.

X4 – відношення виручки від реалізації до загальної вартості.

Якщо Z < 0,62 то ймовірність банкрутства дуже велика.

5. Модель Тафлера. Модель Тафлера – методика прогнозування банкрутства підприємств, яка базується на фінансових показниках. Модель була запропонована в 1977 році британськими вченими Р. Тафлером та Г. Тішоу, крім

того модель була розроблена на основі результатів тестування моделі Альтмана. Нова методика вважалася більш притаманна для нових економічних умов [31]. Чотирьохфакторна модель має наступний вигляд:

$$Z = 0,53X1 + 0,13X2 + 0,18X3 + 0,16X4 \quad (1.6)$$

де X1 – відношення прибутку від продажів до сплати податку до суми поточних зобов'язань.

X2 – відношення суми поточних активів до загальної суми зобов'язань.

X3 – відношення суми поточних зобов'язань до загальної суми активів.

X4 – відношення виручки до загальної суми активів.

Якщо $Z > 0,3$ – підприємство має стабільний фінансовий стан, якщо $Z < 0,2$ – наявна значна ймовірність банкрутства.

6. Модель credit-men. Французький економіст Ж. Депалян доказав, що для характеристики фінансового стан підприємства достатньо 5-ти показників. Даний метод отримав назву «Метод credit-man» та має вигляд [23]:

$$Z = 25X1 + 25X2 + 10X3 + 20X4 + 20X5 \quad (1.7)$$

де X1 – коефіцієнт швидкої ліквідності;

X2 – коефіцієнт швидкої ліквідності;

X3 – відношення оборотних активів до суми активів;

X4 – відношення виручки до дебіторської заборгованості;

X5 – відношення дебіторської заборгованості до зобов'язань.

Якщо $Z = 100$, то фінансова ситуація на підприємстві нормальна, якщо $Z > 100$, то ситуація позитивна, якщо $Z < 100$, то ризик банкрутства присутній.

7. Модель Давидової-Бєлікова. Дана модель була розроблена 1997 року на основі проведеного опитування директорів торговельних недержавних підприємств [31]. Чотирьохфакторна модель має наступний вигляд:

$$R = 8,38X1 + X2 + 0,054X3 + 0,63X4 \quad (1.8)$$

де X1 – відношення оборотного капіталу до активів.

X2 – відношення чистого прибутку до власного капіталу.

X3 – відношення виручки до активів.

X4 – відношення чистого прибутку до собівартості.

Якщо R < 0 – ризик банкрутства максимальний (90 – 100%); R = 0-0,18 – високий ризик банкрутства (60-80%); R = 0,18-0,32 – середній ризик банкрутства (35 – 50%); R = 0,32-0,42 – низька ймовірність банкрутства (15 – 20%); R > 0,42 – мінімальна ймовірність банкрутства (до 10%).

8. Модель Сайфуліна – Кадикова. Дана методика дозволяє моделювання для будь-якої галузі та підприємств різного масштабу [23]. Формула моделі:

$$Z = 2X1 + 0,1X2 + 0,08X3 + 0,45X4 + X5 \quad (1.9)$$

де X1 – коефіцієнт забезпечення власними коштами.

X2 – коефіцієнт поточної ліквідності.

X3 – коефіцієнт оборотності активів.

X4 – комерційна маржа або рентабельність реалізації продукції.

X5 – рентабельність власного капіталу.

Якщо значення результату розрахунку Z < 1 – це означає високу ймовірність банкрутства, якщо Z > 1 – ймовірність низька.

9. Модель Фулмера. Модель була розроблена базуючись на обробці даних 60-ти підприємств, половина з яких зазнала банкрутства, а інша частина стабільно працювала. Середній річний оборот був 455 тисяч доларів [32]. Формула розрахунку ймовірності банкрутства за моделлю Фулмера має вигляд:

$$H = 5,528X1 + 0,212X2 + 0,073X3 + 1,270X4 – 0,120X5 + 2,335X6 + 0,575X7 + 1,083X8 + 0,894X9 – 6,075 \quad (1.10)$$

де X1 – нерозподілений прибуток минулих років / валюта балансу.

X2 – виручка від реалізації / валюта балансу.

X3 – прибуток до оплати податків / власний капітал.

X4 – грошовий потік / довгострокові і короткострокові зобов’язання.

X5 – довгострокові зобов’язання / валюта балансу.

X6 – короткострокові зобов’язання / сукупні активи.

X7 – матеріальні активи / оборотні активи.

X8 – оборотний капітал / довгострокові і короткострокові зобов’язання.

X9 – відношення прибутку до оподаткування / чистий прибуток.

При H > 0 – ймовірність банкрутства складає 100%.

10. Модель Федотової. Двофакторна модель Федотової враховує лише показники поточної ліквідності та частки боргу, а також вагові коефіцієнти для кожного фактору, які були вирахувані на основі статистичної обробки даних вибірки фірм країн з ринковою економікою [33]. Вигляд моделі:

$$PR = - 0,3877 – 1,073X1 + 0,0579X2 \quad (1.11)$$

де X1 – коефіцієнт поточної ліквідності.

X2 – частка позикового капіталу у валюті балансу.

Якщо PR > 0,3 – ймовірність банкрутства висока; якщо -0,3 < PR < 0,3 – ймовірність середня; якщо результат дорівнює 0 то ймовірність 50%; якщо PR < - 0,3 – ймовірність банкрутства низька.

11. Модель Конана-Гольдера. Даний метод є результатом доопрацювання методу Альтмана французькими вченими Ж. Конаном та М. Гольдером. Базуючись на методі Альтмана вчені розробили модель, яка прогнозує ймовірність затримки платежів [23]. Модель має наступний вигляд:

$$Z = -0,16X1 – 0,22X2 + 0,87X3 + 0,10X4 – 0,24X5 \quad (1.12)$$

де X1 – грошові кошти та дебіторська заборгованість / валюта балансу.

X2 – власний капітал та довгострокові пасиви / валюта балансу.

X3 – позиковий капітал / виручка від реалізації.

X4 – витрати на оплату праці / чистий прибуток підприємства.

X5 – відношення балансового прибутку до позикового капіталу.

Ймовірність затримки виплати зобов’язань можна подати у табличному вигляді (табл. 1.7).

Таблиця 1.7 – Інтерпретація моделі Конана-Гольдера

Z	0,21	0,048	0,002	-0,026	-0,068	-0,087	-0,107	-0,131	-0,164
Ймовірність %	100	90	80	70	50	40	30	20	10

Джерело [27]

12. Модель Терещенко. Модель О. Терещенко була створена на основі даних національного господарства, враховуючи галузеву приналежність та структуру вітчизняних підприємств [34].

$$Z = 1{,}5X_1 + 0{,}08X_2 + 10X_3 + 5X_4 + 0{,}3X_5 + 0{,}1X_6 \quad (1.13)$$

де X1 – відношення грошових надходжень до зобов'язань.

X2 – валюта балансу / зобов'язання.

X3 – чистий прибуток / середньорічна сума активів.

X4 – відношення прибутку до виручки.

X5 –виробничі запаси / виручка.

X6 –виручка / основний капітал.

Якщо $Z>2$ - підприємство є фінансово стійким, і йому не загрожує банкрутство; $1<Z<2$ - фінансова стійкість підприємства порушена, але за умов переходу на антикризове управління банкрутство йому не загрожує; $0<Z<1$ - підприємству загрожує банкрутство, якщо не буде здійснено санаційних заходів; $Z<0$ - підприємство є напівбанкрутом.

13. Модель Ліса (Lis R.). Модель Ліса була розроблена в 1972 році для підприємств Великобританії [23], має наступний вигляд:

$$L = 0{,}063\,X_1 + 0{,}092\,X_2 + 0{,}057\,X_3 + 0{,}001\,X_4 \quad (1.14)$$

де X1 – оборотний капітал / активи.

X2 – прибуток до оподаткування / активи.

X3- нерозподілений прибуток / активи.

X4 – власний капітал / зобов'язання.

Слід зауважити, що наведені коефіцієнти співпадають з тими, які запропонував Альтман у своїй методиці. Таким чином модель Ліса є адаптованою моделлю Альтмана для підприємств Великобританії.

Якщо $Z < 0{,}037$ – високий ризик банкрутсва підприємтва. Якщо $Z > 0{,}037$ – підприємство фінансово стійке.

Модель Беєрмана. Методологія багатофакторного дискримінантного аналізу вперше була застосована у Німеччині, професором Мюнстером Кл. Беєрманом у 1976 році. Вчений досліджував 21 підприємство, половина з яких були у незадовільному фінансовому стані [35]. Формула моделі:

$$Z = 0,077X_1 + 0,813X_2 + 0,124X_3 + 0,105X_4 - 0,063X_5 + 0,061X_6 + 0,268X_7 + 0,217X_8 + 0,012X_9 + 0,165X_{10} \quad (1.15)$$

де X1 – позиковий капітал / валюта балансу.

X2 – чистий прибуток / валюта балансу.

X3 – чистий прибуток / позиковий капітал

X4 – чистий прибуток / чиста виручка від реалізації.

X5 – чистий грошовий потік / позиковий капітал.

X6 – чиста виручка від реалізації / валюта балансу.

X7 – запаси / чиста виручка від реалізації.

X8 – сума амортизації / вартість основних засобів на кінець періоду.

X9 – основні засоби / сума амортизації.

X10 – заборгованість за банківськими позичками / позиковий капітал.

Інтерпретація показника Беєрмана: $Z > 0,32$ – висока загроза банкрутства; $0,32 > Z > 0,236$ – стан невизначеності, необхідність додаткових досліджень; $Z < 0,236$ – відсутність загрози банкрутства.

Для надання рекомендацій щодо організації подальшої стратегії підприємства, необхідно надати йому характеристику та провести різносторонній аналіз, в тому числі, на основі результатів моделювання та інших методів діагностики. Для ефективного планування покращення параметрів фінансової діяльності використовують такі методи дослідження як SWOT та PEST аналіз.

SWOT аналіз розроблений для ідентифікації ключових факторів впливу на розвиток підприємства, які необхідно враховувати при формуванні стратегії. SWOT розшифровується як:

S – Strength (сила);

W – Weakness (слабкі місця);

O – opportunity (можливості);

T – Threat (загрози) (рис. 1.5).

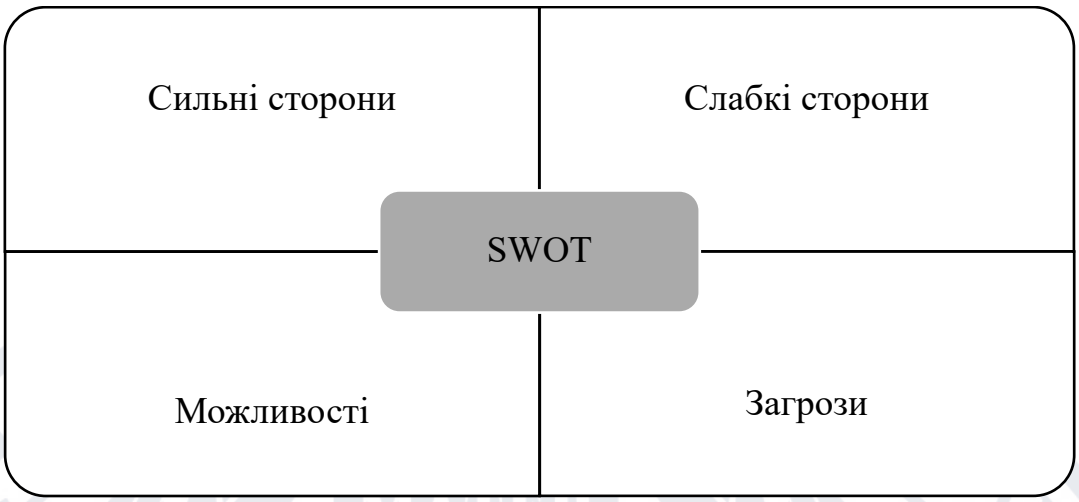

Рис. 1.5 – Матриця SWOT-аналізу

Матриця SWOT-аналізу поділяється на внутрішні (сильні, слабкі сторони) та зовнішні (можливості, загрози).

Вищенаведені методики стосуються факторів, які підприємство спроможне корегувати або впливати на них. Для аналізу виключно зовнішніх факторів впливу застосовують PEST-аналіз.

PEST-аналіз (політичний, економічний, соціальний і технологічний) — це метод управління, за допомогою якого організація може надати оцінку основним зовнішнім факторам, які впливають на її діяльність, щоб покращити стан конкурентоспроможності підприємства на ринку та адаптуватись до його умов. Як описано в абревіатурі, ці чотири області є центральними для цієї моделі. Матриця має вигляд аналогічний класичному SWOT-аналізу.

Висновки за розділом 1

У першому розділі була наведена теоретична методологічна база, на основі якої були виконані подальші дослідження. Перша частина полягала у дослідженні сутності поняття «Економічна діагностика».

Якщо узагальнити всі трактування, то економічна діагностика – це комплекс методів та інструментів для розрахунку, моделювання, аналізу та оцінки ключових економічних параметрів на основі результатів фінансової діяльності господарства. Економічна діагностика виконує ряд функцій: оціночна, діагностична, пошукова.

Супутнім поняттям діагностики є моніторинг. Моніторинг – це дослідження, яке припускає спостереження за станом об’єкту з метою збору динамічних даних та прогнозування на їх основі.

Економічна діагностика має свою систему поділу, вона поділяється: за періодичністю, за змістом, за призначенням результатів, за мотивом, за способом отримання інформації, за метою діагностики, в залежності від об’єкту діагностики. За етапами діагностика поділяється на: підготовчий етап, виконавчий та завершальний етап.

Даний етап наукового дослідження дозволив виокремити методи, які були використані у подальших розділах. Основні методи діагностики це діагностика фінансового стану, ліквідності та діагностика банкрутства. Дані сегменти є взаємопов’язані між собою але кожен доцільно досліджувати та проводити індивідуальну діагностику.

Інструменти та методи, які були реалізовані у подальших розділах: діагностика за методикою Донцової-Нікіфорової; діагностика показників Бівера; діагностика за методикою Салова-Маслова; діагностика за дискримінантними моделями.

Для діагностики ліквідності та аналізу структури балансу були використані ряд коефіцієнтів: швидкої, абсолютної, поточної ліквідності; графічно описова діагностика, метод «золотого» балансу.

Діагностика банкрутства складається з 14 моделей, як вітчизняних так і іноземних. Крім того, для оцінки переваг та загроз, а також надання рекомендацій, використовується метод SWOT та PEST аналізу.

РОЗДІЛ 2
ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

2.1 Аналіз господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод»

ТДВ «Яготинський маслозавод» входить до складу групи компаній «Молочний альянс» - холдингу, що поєднує молокопереробні підприємства України, які випускають види різну молочну продукцію. Бренди холдингу користуються попитом на внутрішньому та зовнішньому ринках, а торговельні марки займають лідируючі позиції [37].

Компанія «Молочний альянс» має централізовану структуру управління фінансовою діяльністю, виробництвом, продажами, логістикою, маркетингом та закупівлями.

Власниками акціонерного товариства «Молочний альянс» є: Шпіг Федір Іванович та Деркач Олександр Віталійович. Основні види діяльності підприємств холдингу, це виробництво та реалізація різних видів молочної продукції.

Підприємства, які входять до холдингу «Молочний альянс»: Згурівський сирзавод, Варвамаслосирзавод; Пирятинський сирзавод; Городенківський сирзавод; Тростянецький молочний завод; Яготинський маслозавод; Баштанський сирзавод; Золотоніський сирзавод; Торговий дім «Еталон», Новоархангельський сирзавод; Еталонмолпродукт.

Асортимент продукції, яка являється результатами виробництва підприємств холдингу «Молочний альянс» - досить різноманітний, а саме: різні види сирів, плавлені, вершкові, фасовані, вагові, сири різних сортів та різного відсоткового вмісту жиру, м’які сири та солодкі сирки; йогурти, закваски, молоко, ряжанка, сметана, айран, кефір; молочні каші; олія, масло та інші [42].

Організаційно-правова форма підприємства Яготинський маслозавод: Товариство з додатковою відповідальністю. Основні види діяльності: Молокопереробна діяльність, виготовлення сирів та масла. Адреса підприємства:

07700, Київська обл., Яготинський р-н, м. Яготин, вул. Шевченка, 213. Керівник: Сіренко Олександр Олександрович [38].

ТДВ «Яготинський маслозавод» - один з найбільших виробників молочної продукції з кількістю працівників більше ніж 900 осіб. На даний момент завод випускає 36 видів продукції під торговельною маркою «Яготинське». Асортимент товарів, що виготовляються заводом: ноу-хау – питна закваска з різними наповнювачами та без них; молоко, масло, сметана, ряжанка, кефір, термостатна молочна продукція; різні види сирної продукції; йогурти; какао; функціональна молочна продукція Геролакт.

Основні види діяльності виведені у табл. 2.1.

Таблиця 2.1 - Види діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод»

Види діяльності	**Код КВЕД**
Перероблення молока, виробництво масла та сиру	10.51
Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами	46.33
Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами	46.71
Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами	47.11

Джерело [46]

Найбільш відомим видом продукції торговельної марки «Яготинське» є вершкове масло. Впродовж виробництва, яке почалось близько 60-ти років тому, масло Яготинського маслозаводу отримало високу репутацію серед споживачів та низку нагород. Як вже було зазначено, підприємство також відоме своїм ноу-хау – закваскою «Яготинська», яка містить в собі корисні для організму людини молочні бактерії, що також відображається на смакових якостях продукту, роблячи його приємним та м’яким.

Яготинський маслозавод є одним з засновників виробництва готових заквасок, які готові до вживання. Таким чином була впроваджена нова категорія товару на молочному ринку України. Протягом історії функціонування Яготинського маслозаводу обсяги виробництва заквасок мали значний динамічний приріст.

Завдяки впровадженню нових технологій, підприємство спроможне виготовляти таку продукцію як: термостатна продукція (ряжанка, простокваша і тд); сири під назвою «Домашній»; какао та геролакт. Цех Яготинського маслозаводу по переробці кисломолочної продукції зазнав реконструкції, що дозволило ввести в експлуатацію 17 ємностей з загальним об'ємом 92 метрів кубічних для виготовлення кисломолочної продукції. Також були встановлені дві установки для охолодження та пастеризації продукту, потужності яких достатньо щоб обробляти 5 000 та 10 000 літрів на годину. Крім наведеного устаткування, було впроваджено автоматичні фасувальні установки та ємності для ферментації. Наведене устаткування працює автоматизовано та напівавтоматизовано та дозволяє виготовляти такі види продукції як йогурт, кефір, ряжанка і пастеризоване молоко.

Слід зазначити, що високотехнологічне обладнання Яготинського маслозаводу має закритий цикл та виключає втручання людини у процес виробництва, що дозволяє покращити безпеку та якість продукції [41]. З моменту заснування підприємства продукція Яготинського маслозаводу високо оцінюється на загальнодержавному рівні, має багато дипломів і нагород.

Основні історичні моменти можна подати у вигляді таблиці (таблиця 2.1).

Таблиця 2.2 - Історія Яготинського маслозаводу 1956 – 2017 рік

Роки	**Подія**
1956	Початок експлуатації, завод стає найбільшим молокопереробним підприємством в регіоні.
1960-ті	Реконструкція заводу, збільшення потужностей до 100 т на добу
1991	Перетворення державного підприємства в відкрите акціонерне товариство
2006	Завод увійшов до холдингу "Молочний альянс".
2008	Економічна криза, що вплинула на прибутковість підприємства, станом на 2008 рік прибуток скоротився до 1,3 млн грн. Проте в 2009 році прибутковість зросла до 9 млн.
2012	Завод завершив з чистим прибутком 33,2 млн. гривень, 2013 рік - з чистим прибутком 19,3 млн. гривень
2017	Завод був одним з найбільших виробників і експортерів вершкового масла в країні.

Джерело: [40]

Станом на 1 січня 2022 року підприємство було вимушене частково виконувати заявки на постачання продукції у зв’язку з ситуацією на енергетичному ринку України. Також, виникає ризик повної зупинки виробництва через високу дебіторську заборгованість [41].

АТ «Молочний альянс» поєднує в собі ряд брендів:

- «Молочний альянс»
- «Яготинське»
- «Яготинське для дітей»
- «Пирятин»
- «Златокрай»
- «Хопси»
- «Славія».

Експорт підприємств АТ «Молочний Альянс» охвачує близько 30 країн. Основні країни імпортери молочної продукції це: Японія, Казахстан, Білорусь, Мексика, Молдова, В'єтнам, Азербайджан, Узбекистан, Саудівська Аравія, Нігерія, Єгипет , Алжир, Бангладеш тощо [42] (рис. 2.1).

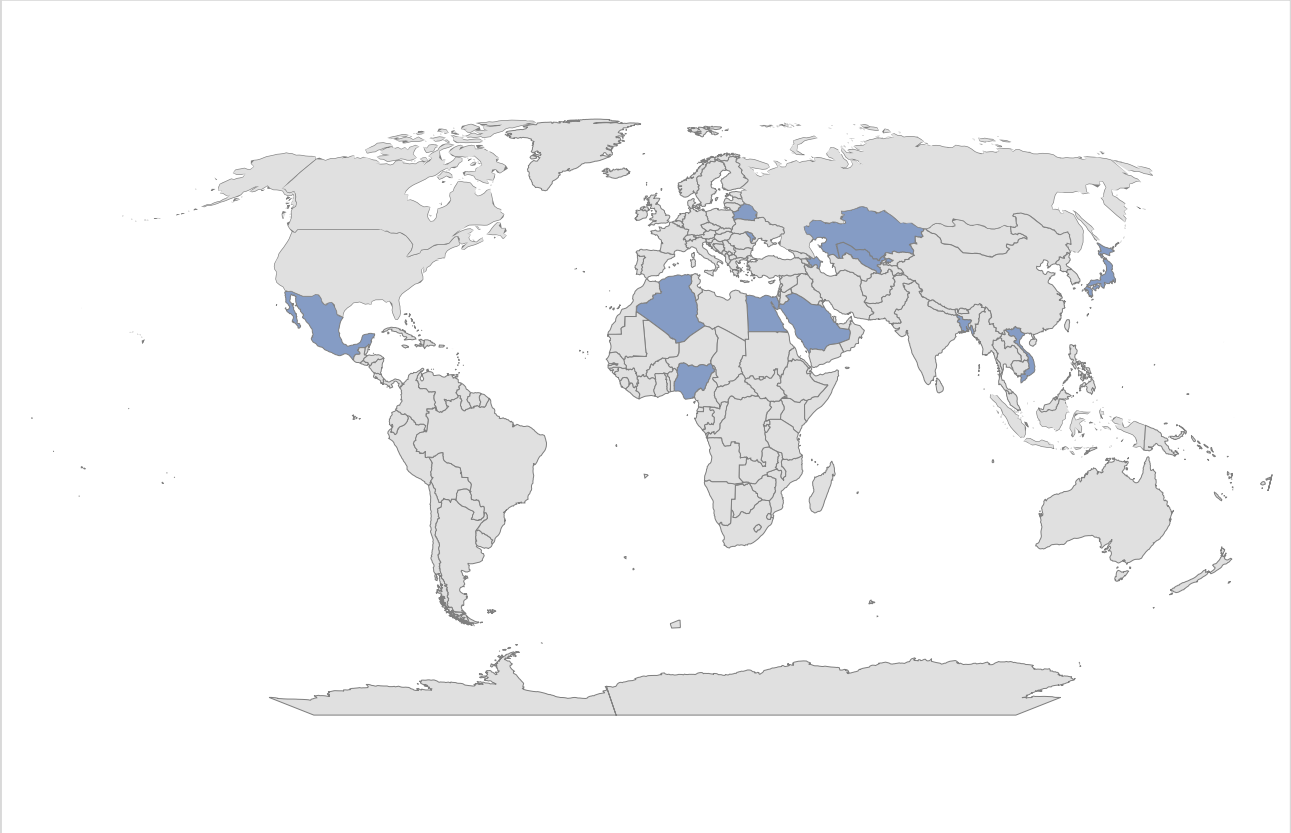

Рис. 2.1 – Основні країни-експортери продукції «Молочний альянс»

Для детальнішого представлення охвату експорту підприємств компанії АТ «Молочний Альянс», було побудовано картограму. Як можна побачити, окрім внутрішнього ринку, продуктові бренди АТ мають значну частку попиту у інших країнах.

Станом на 2022 рік у світі спостерігається зростання цін на молочну продукцію. Головним фактором росту індексу цін на молочну продукцію є російсько-українська війна, яка провокує продовольчі кризові явища. Так станом на квітень 2022 року індекс цін становить 147,1 розрахункову одиницю, що на 23,5% більше ніж у минулому році. Динаміку індексу цін на молочні продукти за ФАО (продовольча та сільськогосподарська організація ООН), наведено на рис. 2.2.

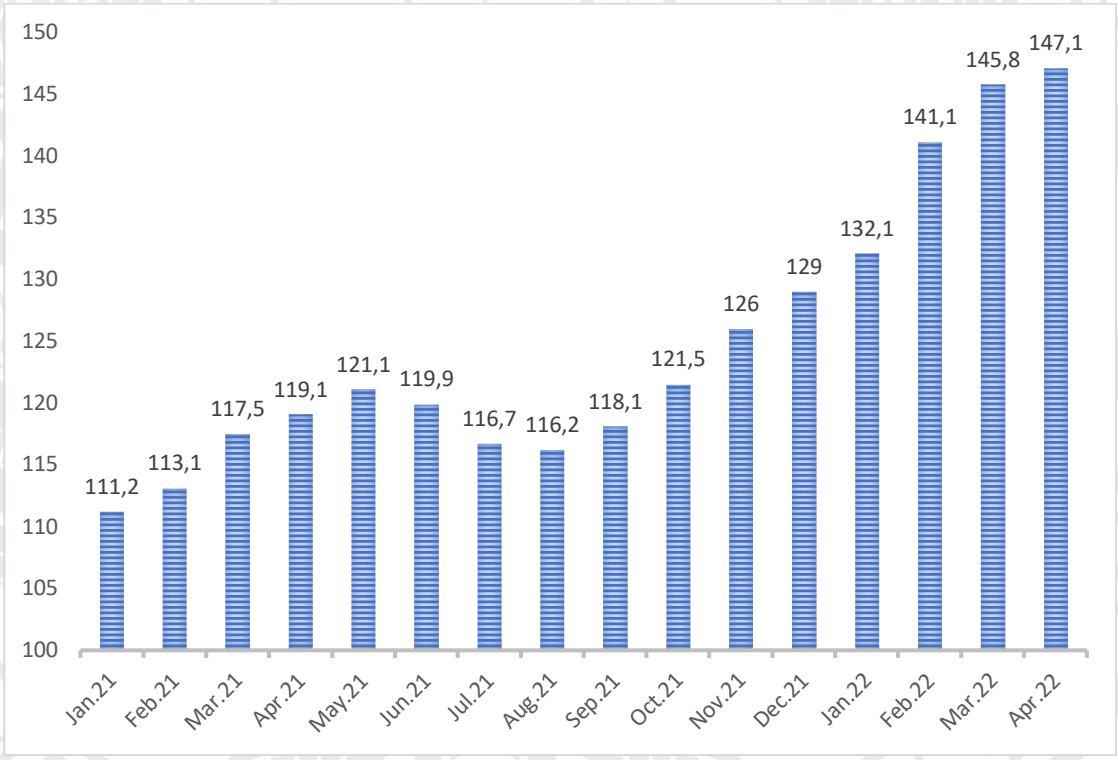

Рис. 2.2 – Динаміка індексу цін на молочні продукти за ФАО [43]

Тенденція на зростання індексу цін продовжилася і у квітні 2022 року. Такий стан спричинений обмеженням світових поставок, у зв'язку з тим, що виробництво молока в Західній Європі і Океанії продовжує залишатись нижче сезонного рівня. Світові експерти прогнозують спад глобального виробництва молока через суттєве зростання собівартості. Так, середні ціни на кукурудзу у світі за рік зросли на 20,8%, соя подорожчала на 14,5%, а нафта — на 55,2%.

Світовий молочний ринок болісно реагує на війну в Україні. Постачання кормів зупинилося, що суттєво похитнуло баланс зернових та олійних у світі [44].

Також негативним фактором для виробництва молочних продуктів був стрибок цін на нафту, що сколихнуло кон'юнктуру ринку. Враховуючи всі чинники, зростання собівартості молока буде спостерігатись і у подальшому. За інформацією Ради з питань експорту молочних продуктів США (USDEC), динаміка виробництва найбільших світових експортерів до кінця року буде близько 0% [44].

Стосовно внутрішнього ринку можна констатувати, що наразі не є доцільним порівнювати динаміку цін на молочні продукти в Україні зі світовими показниками. Більшість галузей з початком війни майже припинили функціонування і молочна не виняток. Лише після 2 місяців війни молочна галузь почала мінімальне відновлення. Але війна диктує свої умови праці, які провокують виникнення нових проблем.

Значна кількість молочнотоварних ферм знаходиться в умовах окупації або перебуває у зоні вогневого ураження. Ферми на деокупованих територіях (Київщина, Чернігівщина, Житомирщина, Сумщина) намагаються відновлювати роботу. Проте, варто розуміти, що проблемні питання лежать не лише в площині реалізації молока-сировини, а в першу чергу — здоров'я тварин. На більшості виробничих майданчиків були перебої з доїнням і, як наслідок, виникли проблеми зі здоров'ям, зокрема маститами та відтворенням. Це матиме відголоски й у майбутньому [44].

Неофіційна статистика показує, що значно скоротилась чисельність великої рогатої худоби (ВРХ). Станом на 1 квітня показник скорочення становить 20,7%, а це 2,47 млн. голів. При цьому в промислових господарствах на 11,8% або близько 371,9 тис. голів. Як наслідок, виробництво молока зменшилося на 13,5% за 1 квартал 2022 року, або до 1,5 млн. т. у абсолютних значеннях. Слід зауважити, що дані можуть мати похибку. Більш детальне та точне статистичне дослідження буде проведено у післявоєнний період.

Також виникає проблема сильного дисбалансу попиту та пропозиції. Пропозиція падає через вищенаведені фактори, а попит дещо зростає, оскільки спостерігається повернення населення на деокуповані території. Крім того, спостерігається значна різниця цін на молочні продукти в окремих регіонах.

Крім функціонування внутрішнього ринку, значної уваги потребує проблематика взаємозв'язку з зовнішнім. Оскільки експорт, це одне з найвагоміших джерел збагачення капіталу.

Логістичні шляхи експорту як молочної так і іншої продукції значно ускладнились або стали неможливі як такі. Повертаючись до АТ «Молочний альянс», враховуючи, що основна частина експорту проходить через портову логістику, зовнішньоторговельні зв'язки зазнали значних проблем. Навіть поглянувши на рис. 2.1, можна дійти висновку, що наземні шляхи експорту молочних товарів досить обмежені.

Найближчим імпортером молочної продукції Яготинського маслозаводу та підприємств «Молочного Альянсу» в цілому – це Білорусь. Проте, через її співучасті в російській агресії, Україна розриває торговельні зв'язки. Цілком можливо, що мінімальна інерція цих зав'язків існуватиме ще деякий час в короткостроковій перспективі, оскільки неможливо швидко знайти заміну, але в подальшому всі шляхи будуть зупинені.

Отже, молочна галузь України знаходиться у досить складному положенні як на внутрішньому так і на зовнішньому ринках. Військові дії на території країни та ускладнення експорту продукції або навіть втрата імпортерів – це дві основні проблеми.

Проблему експорту можна вирішити пошуком альтернативних логістичних потоків та нових імпортерів. Скасування митного регулювання та лібералізація торгівлі з ЄС для української молочної продукції будуть вкрай доречним. Це дасть можливість для українських молокопереробників більше продавати на зовнішніх ринках — як напряму до Європи, так і транзитом [44]. Однозначно таке рішення займе певний час але також надає нові можливості.

Щодо проблем внутрішнього ринку, даний аспект торговельних відносин має свою часку проблем. Через ситуацію в країні, внутрішній попит, вірогідно, буде скорочуватись у зв'язку з обмеженими заощадженнями населення. Собівартість при цьому зростатиме як за світовими тенденціями, так і через внутрішні фактори.

Також, крім вищенаведених тез, можна додати, що позитивне вирішення проблем ринку молочної галузі або ж його стагнація, в вирішальній мірі залежить від військово-політичної ситуації в країні. Деблокада портів здатна вирішити та вже вирішує проблеми експорту продовольства, а також прокладання логістичних потоків через країни ЄС. Крім того, вагомий вплив має ситуація на фронтах, успіхи по деокупації територій та захист сільськогосподарського сектору від руйнівних атак агресора — однозначно матимуть позитивний вплив на продовольчі галузі.

Для конкурентної оцінки підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод», необхідно надати порівняльну характеристику на рівні компаній, які включають в себе об'єднання виробників молочної продукції, а також проаналізувати стан підприємств всередині АТ «Молочний альянс».

Основними конкурентами АТ «Молочний альянс» є наступні компанії:

- «Данон»
- «Лакталіс»
- «Люстдорф»
- «Вімм-Білль-Данн»
- Придніпровський молочний комбінат
- «Галичина»
- Тернопільський молокозавод
- «Терра Фуд»
- Група компаній «Формула».

Для порівняння вищенаведених підприємств за часткою виробленої продукції, побудовано кругову діаграму (рис.2.3).

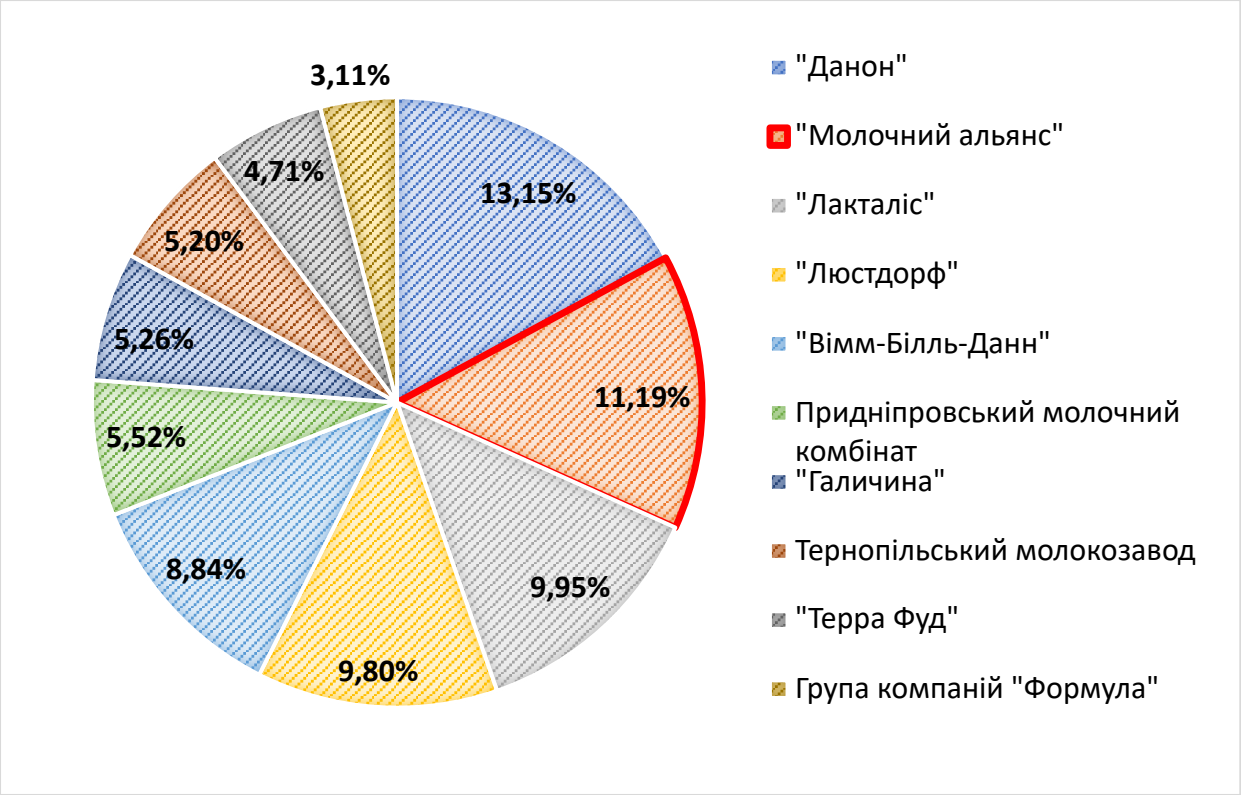

Рис. 2.3 – Частка ринку виробників молочної продукції, 2018 рік [46]

Як можна побачити на рис. 1.2, АТ «Молочний альянс» у виробничих потужностях поступається лише французькому молочному гіганту «Данон». Різниця у частці ринку складає близько 2%. Але фактично «Молочний альянс» можна вважати найбільшою вітчизняною компанією по виготовленню молочної продукції.

Для того, щоб отримати чітке розуміння частки значущості підприємства «Яготинський маслозавод відносно всієї сукупності підприємств компанії «Молочний альянс», необхідно порівняти їх показники ефективності. Дані наведені у табл. 2.3.

Таблиця 2.3 - Показники фінансової діяльності підприємств компаній АТ «Молочний альянс» 2020-2021 роки

Показник	Підприємство							
	Баштанський сирзавод		Золотоніський маслоробний комбінат		Пирятинський сирзавод		Яготинський маслозавод	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Чистий прибуток, збиток	-14833	23813	71519	-31238	37602	-42257	123547	-63319

Продовження таблиці 2.3

Показник	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Чисті продажі (виручка)	997921	906986	999229	1167032	1371020	1404740	3166323	3103661
Зростання прибутку, %	-62%	61%	32%	-44%	-56%	-112%	-33%	-51,3%
Зростання продажів, %	-3%	-9%	-8,8%	17%	1,1%	2,5%	0,2%	-2%
Чиста маржа,%	-1,5%	2,6%	7,2%	-2,7%	2,7%	-3,0%	4%	-2%

Джерело: розраховано автором за [48]

Відповідно до вищенаведених даних, можемо констатувати, що 2020 та 2021 роки були несприятливі для компанії в цілому. Основним фактором негативного впливу доцільно вважати кризу пандемії ковід-19, коли економіка світу в цілому зазнала стагнації.

Звітний період 2021 року характерний збитковістю підприємств, Яготинський маслозавод не виняток, можна спостерігати скорочення прибутку приблизно у 2 рази. Але в цілому по прибутку та продажам, маслозавод продовжує займати провідну позицію відносно інших виробництв.

Станом на 2022 рік ситуація погіршилася у зв'язку з початком російсько-української війни. Баштанський сирзавод знаходиться у Миколаївській області, місто Баштанка, яке знаходиться неподалік від лінії фронту. Як відомо зі слів міського голови О. Берегового, територія сирзаводу зазнала уражень від ворожих обстрілів: «Так, туди були серйозні прильоти, підприємство, де працювало багато людей, яке платило податки до бюджету, зараз закрите. Більшість іншого бізнесу теж практично стоїть, і коли він повернеться до роботи, поки що невідомо» [48]. Отже, завод в Баштанці наразі зупинений на невизначений термін, подальше його функціонування залежить від військово-політичної ситуації.

Відомо, що певну частину виробництва Баштанського сирзаводу, було перенесено на інший майданчик. На даний момент така продукція як сири «Моцарела» і «Сулугуні» під ТМ «Яготинське» – тепер виготовляються на Золотоніському маслоробному комбінаті, що на Черкащині [14]. Золотоніський комбінат продовжує своє фунціонування.

Пирятинський сирзавод та Яготинський маслозавод продовжують виробництво та випуск продукції у звичайному режимі. Крім того, бренд «Яготинське для дітей» навіть в умовах війни випускає нові види продукту.

Отже, станом на осінь 2022 року, можна стверджувати, що три з чотирьох підприємств, які входять до групи компанії АТ «Молочний альянс» - залишаються працездатними. Але подальші прогнози досить невтішні. Країну вірогідно очікує глибока енергетична криза у зимову пору року, що матиме сильний вплив на молочну та інші галузі. Для підприємств важливо мати енергетичні резерви, а також бути готовими до скорочення виробництва і при цьому не втратити позиції у рівнях якості продукції щоб залишатися конкурентноспроможними.

2.2 Діагностика фінансово-економічного стану ТДВ «Яготинський маслозавод»

Якість продукції забезпечує високотехнологічне обладнання закритого циклу. Основними результатами діяльності підприємства ТДВ « Яготинський маслозавод» є: молоко питне, кисломолочна продукція та сирно-творожна продукція. Обсяги виробництва за останні три роки наведені у табл. 2.4.

Таблиця 2.4 - Обсяги виробництва основних видів продукції на ТДВ «Яготинський маслозавод»

Основний вид продукції	Рік								
	2018			2019			2020		
	У натуральній формі	У грошовій формі, тис грн	У відсотках до всієї виробленої продукції	У натуральній формі	У грошовій формі, тис грн	У відсотках до всієї виробленої	У натуральній формі	У грошовій формі, тис грн	У відсотках до всієї виробленої
Молоко питне	48433	768864	59,9	50029	867421	58,3	48214	834000	56,8
Кисломолочна продукція	25708	551216	29,1	29258	896808	34,1	30609	883622	36
Сирно-творожна продукція	7866	329687	8,9	4001	340753	4,7	3318	268511	3,9
Усього	82007	1649767	97,9	83288	2104982	97,1	82141	1986133	96,7

Джерело: [48]

У таблиці 2.1 можна спостерігати дані до 2020 року. Інформація по обсягам виробництва за 2021-2022 на даний момент відсутня. Але за даними річної фінансової звітності за 2021 рік відомо, що в порівнянні з 2020 роком виробництво у поточному періоді становило [47]:

- Сирково – творожна група – 83%;
- Цільномолочна група продукції розділена на:
- Кисломолочну групу – 74%;
- Групу «Молоко» - 88%;
- Групу «Сметана» - 90%;
- Масла – 75%.

На рис. 2.4 проілюстровано товарну структуру виробництва.

Рис. 2.4 – Товарна структура виробництва молочної продукції ТДВ «Яготинський маслозавод», %

На вищенаведеному рисунку вказані середні відсоткові значення товарної структури у період з 2015 по 2020 роки. Найбільшу частку складає молоко питне, близько 58%.

Для візуалізації данних було побудовано гістограму обсягу виробництва у грошовій формі за основними видами продукції у період 2015–2020 років (рис.2.5).

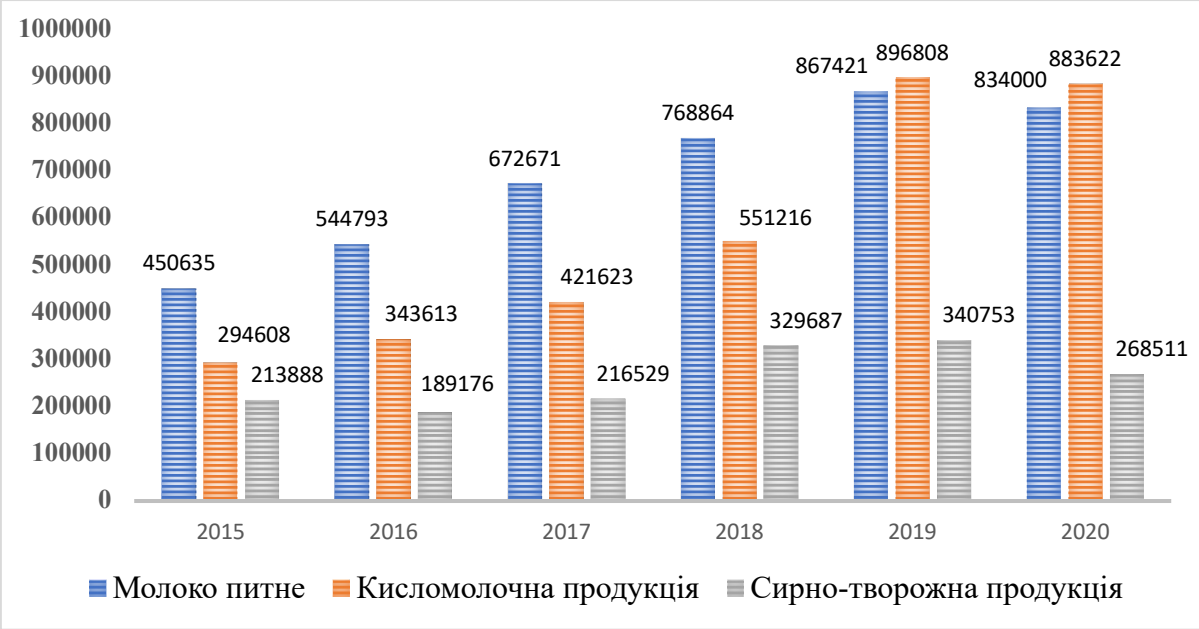

Рис. 2.5 – Обсяги виробництва основних видів продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2015-2020 рр.

За наведеними даними спостерігається позитивна тенденція виготовлення продукції у грошовому еквіваленті. Крім того, можемо спостерігати, що після 2019 року обсяг виробництва кисломолочної продукції превалює над молоком.

Але для доцільності аналізу необхідно порівняти обсяг виробництва молочної продукції у грошовій формі з обсягом у натуральних величинах: літрів, тонн, тощо. Тож на рисунку 2.6 наведено гістограму.

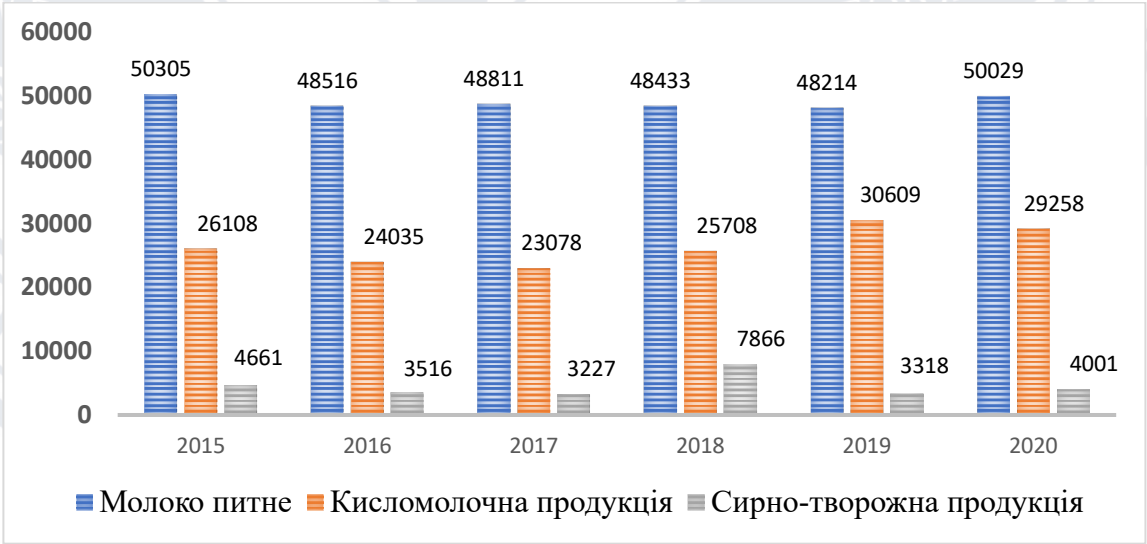

Рис. 2.6 – Обсяги виробництва ТДВ «Яготинський маслозавод» у натуральній формі

Порівнюючи дві гістограми обсягу виробництва, можна зробити висновок, що за натуральними показниками обсяг протягом 5-ти років змінювався з невеликим відхиленням від базового періоду. При цьому у грошовому вираженні спостерігається стрімкий позитивний тренд, що вказує на зростання собівартості продукції за рахунок інфляції та інших факторів.

Щодо превалювання виробленого обсягу кисломолочної продукції 2019-2020 років у грошовому еквіваленті, можна сказати, що собівартість даного виду зросла найбільше. Крім того, з фінансової звітності відомо, що найбільше зниження виробництва в 2021 році в порівнянні з виробництвом 2020 року спостерігається по Кисломолочній групі, що відбулося через часткову передачу виробництва молочної продукції на ТДВ «Баштанський сирзавод» [47].

Чистий дохід від реалізації продукції за 2021 рік скоротився на 2% у порівнянні з попереднім періодом, показник збитку склав 63319 тис. грн. До основних факторів впливу на негативний фінансовий результат, можна віднести: високий рівень витрат пов'язаних зі збутом, особливо витрати на маркетинг та рекламу; збільшення вартості енергоносіїв, зокрема вартість газу збільшилась більше ніж у 10 разів в порівнянні з попереднім роком; зростання вартості сировини; зростання амортизаційних відрахувань на засоби виробництва та зростання витрат на оплату праці.

Таблиця 2.5 - Забезпеченість основними засобами 2017 – 2020 роки

Найменування основних засобів	Власні основні засоби, тис грн				Відхилення (2020/2019)	
	2017	2018	2019	2020	Абсолютне	Відносне
1. Виробничого призначення	214122	288984	299742	449730	149988	33,4%
будівлі та споруди	58552	69176	82509	99879	17370	17,4%
машини та обладнання	141053	177766	182444	281431	98987	35,2%
транспортні засоби	787	1623	1174	2695	1521	56,4%
земельні ділянки	0	0	155	155	0	0,0%
інші	13730	40419	65570	65570	0	0,0%
2. Невиробничого призначення	0	0	0	0	0	0,0%
Всього	214122	288984	299742	449730	267866	33,4%

Джерело: [48]

Для оцінки матеріально-технічної забезпеченості підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» необхідно проаналізувати основні засоби, які поділяються на групи: земельні ділянки; будівлі та споруди; машини та обладнання; транспортні засоби; інструменти, прилади; інші ОЗ.

У табл. 2.5 наведено забезпеченість підприємства основними засобами за наявною звітністю.

Вартість основних засобів станом на 2020 рік становить 899 460 тис. грн. Відносний приріст становить 29,8% у порівнянні з попереднім періодом. Структура основних засобів проілюстрована на рис. 2.7.

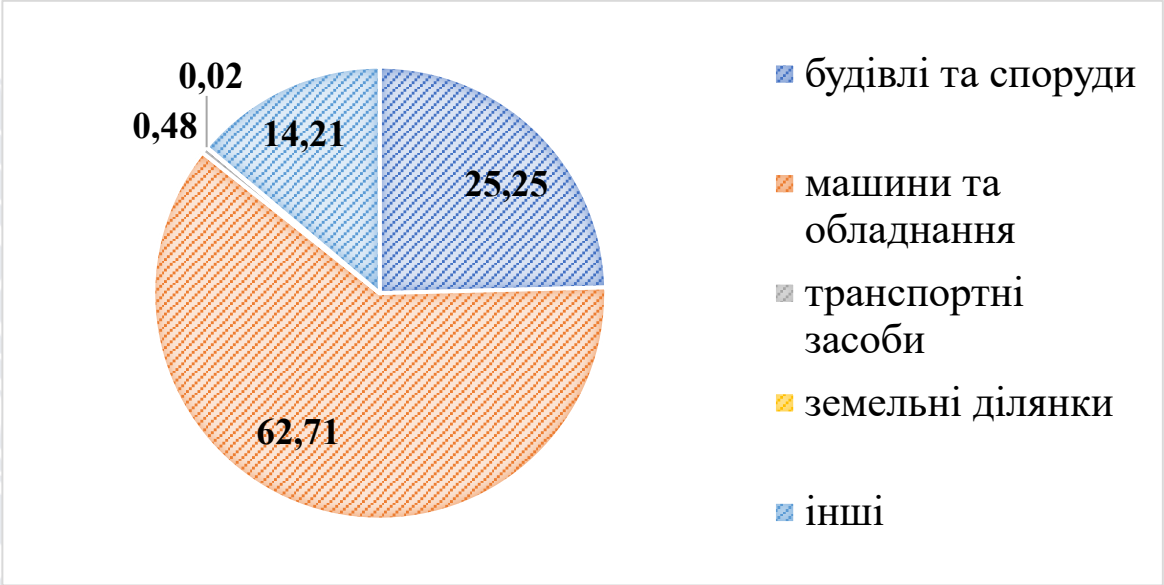

Рис. 2.7 – Структура основних засобів підприємства, %

Структура розрахована як середня частка за період 2017–2018 років. Найбільшу частку має такий клас основних засобів як машини та обладнання – 62,7%. Найменшу частку мають транспортні засоби (0,48%) та земельні ділянки (0,02%).

Відомості, які відображають стан основних засобів підприємства, наведені у табл. 2.6:

- первісна вартість основних засобів;
- знос основних засобів у грошовому вираженні;
- коефіцієнт зносу;
- коефіцієнт придатності основних засобів.

Таблиця 2.6 - Відомості про основні засоби ТДВ «Яготинський маслозавод» 2019 -2021 роки

Показник	Значення			Відхилення (2021/2020)	
	2019	2020	2021	Абсолютне	Відносне
Первісна вартість основних засобів, тис грн	555394	733629	773761	40132	105%
Знос основних засобів, тис грн	255652	288683	356510	67827	123%
Коефіцієнт зносу,%	46%	39%	46%	7%	-
Коефіцієнт придатності,%	54%	61%	54%	-7%	-

Джерело: розраховано автором за [48]

Первісна вартість у 2021 році зросла на 5% відносно 2020 року, проте знос збільшився на 23%. Коефіцієнт зносу основних засобів показує питому вагу вартості основних засобів, яка перенесена на вироблену продукцію. Оскільки коефіцієнт зносу основних засобів збільшився на 7%, то це вказує на погіршення стану основних засобів. Коефіцієнт був розрахований за формулою 2.1.

$$Кз = \frac{З}{ПВ} * 100 \quad (2.1)$$

Де: Кз – коефіцієнт зносу; З – знос ОЗ; ПВ – первісна вартість.

Коефіцієнт придатності основних засобів має пряму залежність від коефіцієнту зносу. Він показує питому вагу основних засобів, які придатні для подальшого використання у процесі виробництва продукції, був розрахований за формулою 2.2.

$$Кп = \frac{(ПВ-З)}{ПВ} * 100 \quad (2.2)$$

За вищенаведеними розрахунками можна зробити висновок, що стан основних засобів на підприємстві «Яготинський маслозавод» у 2021 році погіршився у порівнянні з 2020 роком. Оскільки коефіцієнт придатності зменшився на 7%, коефіцієнт зносу збільшився на 7%. Результат вказує на погіршення темпів введення нових основних засобів.

Фінансові результати – це показники прибутковості, рентабельності процесу виробництва продукції. В цілому їх можна поділити на дві категорії: доходи та витрати. Витрати на виробництво називають собівартістю виробництва продукції. Різниця між цими категоріями «доходи» та «витрати» демонструє прибутковість або збитковість діяльності підприємства.

Доходи від реалізації та собівартість виробництва, яка включає в себе різні категорії витрат, наведені у табл. 2.7.

Таблиця 2.7 - Дохід від реалізації та собівартість ТДВ «Яготинський маслозавод»

Доходи/витрати, тис грн	Рік			Відхилення (2021/2020)	
	2019	2020	2021	Абсолютне	Відносне
Дохід від реалізації	3160485	3166323	3103661	-62662	98,02%
Собівартість реалізації	2566752	2657868	2784504	126636	104,76%
- матеріальні затрати	2068674	2208944	2237345	28401	101,29%
- витрати на оплату праці	147942	163734	168573	4839	102,96%
- відрахування на соціальної заходи	29646	35183	38327	3144	108,94%
- амортизація	56513	62277	79243	16966	127,24%
Інші витрати	545613	641210	197946	-443264	30,87%

Джерело: розраховано автором за [48]

Згідно з вищенаведеними даними, можна стверджувати, що дохід від реалізації у 2021 році скоротився приблизно на 2%. Собівартість при цьому зросла на 4,8%. Найбільший приріст мають витрати пов’язані з амортизацією, тобто знос основних засобів. Причини такого стану були наведені у попередніх розділах, це світовий спад економіки через кризу спровоковану пандемією, збільшення вартості енергоносіїв та інші супутні фактори. Структуру собівартості продукції наведено у табл. 2.8.

Таблиця 2.8 - Структура собівартості продукції ТДВ «Яготинський маслозавод»

№ з/п	Склад витрат	Відсоток від загальної собівартості реалізованої продукції			Відхилення,%
		2019	2020	2021	
1	Сировина	67,2	73,2	73,32	0,12

Продовження табл. 2.8

1	2	3	4	5	6
2	Транспортно-заготівельні витрати	13,7	2,3	9,58	7,28
3	Інші витрати	19,1	24,5	17,09	-7,41
4	Всього	100	100	100	0,00

Джерело: розраховано автором за [48]

Найбільшу частку в собівартості продукції має сировина, станом на 2021 рік 73,3%. Транспортно-заготівельні витрати зросли на 7,3% у порівнянні з 2020 роком.

Для підприємств будь-якого виду діяльності та форми господарювання важливою складовою аналізу господарської діяльності є діагностика фінансово-економічного стану підприємства. Для проведення дослідження було виконано наступні види діагностики: діагностика показників Бівера, діагностика за методикою Донцової-Нікіфорової, діагностика за методикою Салова-Маслова, діагностика фінансового стану підприємства за дискримінантними моделями [23].

Діагностика показників Бівера показує стан окремих показників підприємства, що дозволяє відслідкувати слабкі та сильні сторони. Коефіцієнти та трактування їх значень наведені у табл. 2.9.

Таблиця 2.9 - Значення показників Бівера Яготинського маслозаводу

показник	Значення показників		
	Нормальний фінансовий стан	Нестійкий фінансовий стан	Кризовий фінансовий стан
Коефіцієнт Бівера	0,35 і більше	0,17-0,3	0,16-(-0,15)
Коефіцієнт поточної ліквідності	3,2 і більше	2-і більше	1-2
Рентабельність активів	6-8	5-3	До 2
Фінансовий ліверідж, %	До 35	40-60	Більше 80
Коефіцієнт покриття активів чистим оборотним капіталом	Більше 0,4	0,3-0,1	До 0,1

Джерело: [23]

Далі необхідно провести розрахунки показників Бівера для підприємства «Яготинський маслозавод» та дослідити до якої категорії фінансового стану вони належать (табл. 2.10).

Таблиця 2.10 - Діагностика показників Бівера Яготинського маслозаводу

показник	Розрахунок (код рядків)	Значення показників		
		Нормальний фінансовий стан	Нестійкий фінансовий стан	Кризовий фінансовий стан
Коефіцієнт Бівера	(2350 + 2515): (1595 + 1695)	X	X	0,08
Коефіцієнт поточної ліквідності	1195 : 1695	X	X	1,76
Рентабельність активів	2350 : 1300	X	X	-0,04
Фінансовий ліверідж, %	(1595 + 1695) : 1300	X	62%	X
Коефіцієнт покриття активів чистим оборотним капіталом	(1495 – 1095) : 1195	X	X	0,07

Джерело: розраховано автором за [48]

За вищенаведеними розрахунками, можна діагностувати кризовий фінансовий стан підприємства майже за всіма коефіцієнтами, лише фінансовий ліверідж знаходиться в межах нестійкого фінансового стану. За даним методом діагностики можна зробити висновок, що 2021 рік був досить складним для підприємства.

Діагностика за методикою Донцової-Нікіфорової полягає у розподілі розрахованих коефіцієнтів за класами. Найкращий стан показують показники, які увійшли до першого класу, відповідно шостий клас – найгірший. Коефіцієнти, класи та межі показників наведені у додатках [додаток Б]. Результати розрахунків наведені у табл. 2.11.

Таблиця 2.11 - Діагностика фінансового стану Яготинського маслозаводу за методикою Донцової-Нікіфорової

Показник	*1 клас*	*2 клас*	*3 клас*	*4 клас*	*5 клас*	*6 клас*
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	X	X	X	X	0,05	X
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,51	X	X	X	X	X
Коефіцієнт поточної ліквідності	X	1,76	X	X	X	X

Продовження табл. 2.11

Показник	*1 клас*	*2 клас*	*3 клас*	*4 клас*	*5 клас*	*6 клас*
Коефіцієнт автономії	X	X	X	X	X	0,38
Коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів власними обіговими коштами	1,14	X	X	X	X	X

Джерело: розраховано автором за [48]

За вищенаведеною діагностикою можна спостерігати, що підприємство має проблеми з абсолютною ліквідністю та коефіцієнтом автономії. Підприємство неспроможне негайно погасити свою термінову кредиторську заборгованість. Коефіцієнт автономії показує, що підприємство має значну залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Діагностика за методикою Салова-Маслова полягає у розподілі розрахованих коефіцієнтами за 4 зонами: ризику, небезпеки, стабільності, добробуту [додаток Б]. Результати діагностики наведені у табл. 2.12.

Таблиця 2.12 - Діагностика фінансового стану Яготинського маслозаводу за методикою Салова-Маслова

Показники	*Зона ризику*	*Зона небезпеки*	*Зона стабільності*	*Зона добробуту*
1.Показники діагностики структури балансу				
Коефіцієнт поточної ліквідності	X	X	1,76	X
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	X	0,07	X	X
Коефіцієнт співвідношення чистих активів та статутного капіталу	0,26	X	X	X
2. Показники рентабельності				
Коефіцієнт рентабельності сукупного капіталу	X	0,11	X	X
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	X	X	0,25	X
Коефіцієнт валової рентабельності продажів	X	0,26	X	X
Коефіцієнт чистої рентабельності продукції	0,11	X	X	X
3. Показники фінансової стійкості				
Коефіцієнт автономії	0,38	X	X	X
Коефіцієнт дебіторської заборгованості	X	X	0,098	X
Коефіцієнт співвідношення позичкових та власних коштів	X	0,66	X	X

Продовження табл. 2.12

4. Показники платоспроможності				
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,05	X	X	X
Коефіцієнт оборотності запасів	X	X	X	6,16
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	X	X	5,65	X

Джерело: розраховано автором за [48]

Підприємство має проблеми з структурою балансу, низький коефіцієнт забезпеченості власними коштами та коефіцієнт співвідношення чистих активів та статутного капіталу. Показники рентабельності мають неоднозначні результати, рентабельність власного капіталу знаходиться в зоні стабільності. Показники фінансової стійкості в цілому показують задовільний результат але аналогічно до попереднього методу діагностики, коефіцієнт автономії знаходиться в зоні ризику. Діагностика платоспроможності вказує на проблеми з абсолютною ліквідністю, інші коефіцієнти в зоні стабільності. Діагностика фінансового стану підприємства за дискримінантними моделями полягає у побудові моделі за розрахованими коефіцієнтами. Також кожна група виду діяльності має індивідуальну форму моделі [додаток В]. Побудована модель має наступний вигляд (табл. 2.13).

Таблиця 2.13 - Дискримінантна модель фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод»

вид економічної діяльності	Дискримінантна модель
Харчова промисловість	Z=1,3*0,1+0,7*2,18+1,6*0,14+0,1*0,04+0,3*3,19-2,6 =0,24

Джерело: розраховано автором за [48]

Інтерпретація значень результатів моделей наведена у додатках [додаток Г]. За таблицею інтерпретації значень інтегрального показника, фінансовий стан підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» знаходиться в зоні невизначеності з негативною динамікою, станом на 2021 рік, оскільки результат розрахунку знаходиться в межах -1,28-0,98. Отже, за результатами діагностики Бівера, методом Донцової-Нікіфорової, Салова-Маслова та побудованою дискрімінантною моделлю, можна стверджувати, що підприємство має нестійкий фінансовий стан з наявністю критичних показників.

2.3 Діагностика ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод»

Ліквідність – це здатність підприємства до реалізації результатів своєї господарської діяльності. Ліквідність підприємства відображає його здатність розраховуватися за своїми поточними зобов'язаннями наявними оборотними ресурсами шляхом швидкого конвертування їх у грошові кошти. Гроші (монети та паперова готівка) є найбільш ліквідними активами. Банківські депозити за вимогою є високоліквідними активами, оскільки можуть бути переведені в готівку за вимогою клієнта [23].

Для діагностики ліквідності, необхідно розрахувати показники ліквідності балансу. Результати розрахунків наведені у табл. 2.14.

Таблиця 2.14 - Показники ліквідності балансу Яготинського маслозаводу

Актив	2019	2020	2021	Пасив	2019	2020	2021
А1	19270	10217	31692	П1	250678	220561	245139
А2	829873	849588	940436	П2	135463	224793	400492
А3	106923	166210	165657	П3	219143	201451	247574
А4	400912	522208	432956	П4	528350	592784	529401

Джерело: розраховано автором за [48]

Розрахунки проводились за наступними активами та пасивами [23]:

А1 – високоліквідні активи – «грошові кошти і поточні фінансові інвестиції»;

А2 – швидколіквідні активи – уся дебіторська заборгованість, що буде погашена за умовами договорів (все, що винні вам інші);

А3 – повільноліквідні активи – запаси, поточні біологічні активи, інші оборотні активи, витрати майбутніх періодів;

А4 – важколіквідні необоротні активи та необоротні активи, утримувані для продажу ;

П1 – найтерміновіші пасиви– поточна кредиторська заборгованість (все, що винні ви комусь);

П2 – короткострокові пасиви –короткострокові кредити банків;

П3 – довгострокові пасиви –довгострокові зобов'язання і забезпечення;

П4 – постійні пасиви –зобов'язання перед власниками, формування власного капіталу.

Для порівняння та візуалізації динаміки активів у період 2019 – 2021 років, було побудовано діаграму за темпами приросту (рис. 2.8).

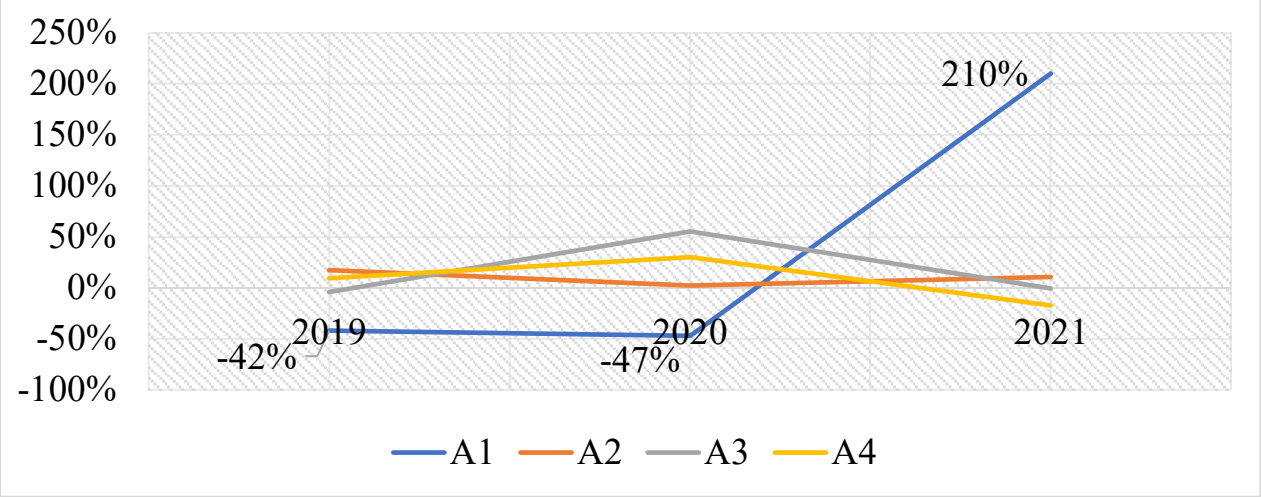

Рис. 2.8 – Динаміка ліквідних активів Яготинського маслозаводу

Найбільший темп приросту відносно попереднього періоду спостерігається у високоліквідних активах, приріст склав 210%. Це означає, що до підприємства надійшли грошові кошти та інвестиції.

Повільноліквідні активи (запаси тощо) та важколіквідні активи (необоротні активи) у 2021 році скоротились на 0,3 та 17%. Аналогічну діаграму також побудовано для пасивів (рис. 2.9).

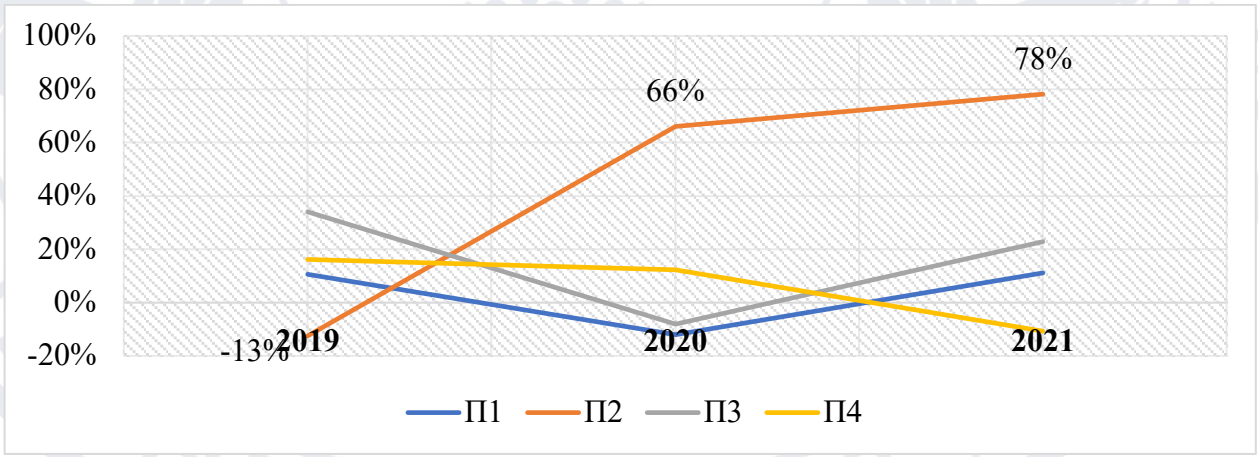

Рис. 2.9 – Динаміка ліквідних пасивів Яготинського маслозаводу

Найбільший приріст мають найтерміновіші активи – 78% відносно попереднього періоду. Тобто, збільшилась кредиторська заборгованість. Найбільше скорочення мають постійні пасиви – 11%, скоротились зобов'язання перед власником.

Наступним етапом роботи є діагностика «золотого балансу». Баланс буде вважатися ліквідним за наступних умов:

$$А1 \geq П1$$

$$А_2 \geq П_2$$

$$А3 \geq П3$$

$$А_4 \leq П_4$$

Розрахунки за даними підприємства наведені у табл. 2.15.

Таблиця 2.15 - Діагностика «золотого балансу» Яготинського маслозаводу

2019			2020			2021		
19270	<	250678	10217	<	220561	31692	<	245139
829873	>	135463	849588	>	224793	940436	>	400492
106923	<	219143	166210	<	201451	165657	<	247574
400912	<	528350	522208	<	592784	432956	<	529401

Джерело: розраховано автором за [48]

Відповідно до вищенаведених даних, можна зробити висновок, що баланс не був ліквідним впродовж останніх 3-х років. Умови ліквідності не дотримані, оскільки: найтерміновіші пасиви перевищують високоліквідні активи; довгострокові пасиви перевищують повільноліквідні активи.

Для діагностики ліквідності також був використаний коефіцієнтний метод. Були розраховані наступні коефіцієнти: коефіцієнт поточної ліквідності; швидкої ліквідності та абсолютної ліквідності. Результати розрахунків наведені у таблиці 2.16.

Таблиця 2.16 - Коефіцієнти ліквідності Яготинського маслозаводу

Показник	2019	2020	2021
1. Коефіцієнт поточної ліквідності	2,48	2,3	1,76
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	2,2	1,93	1,51
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,05	0,02	0,05

Джерело: розраховано автором за [48]

Динаміка коефіцієнтів ліквідності за 2019-2021 роки наведена на гістограмі (рис.2.10).

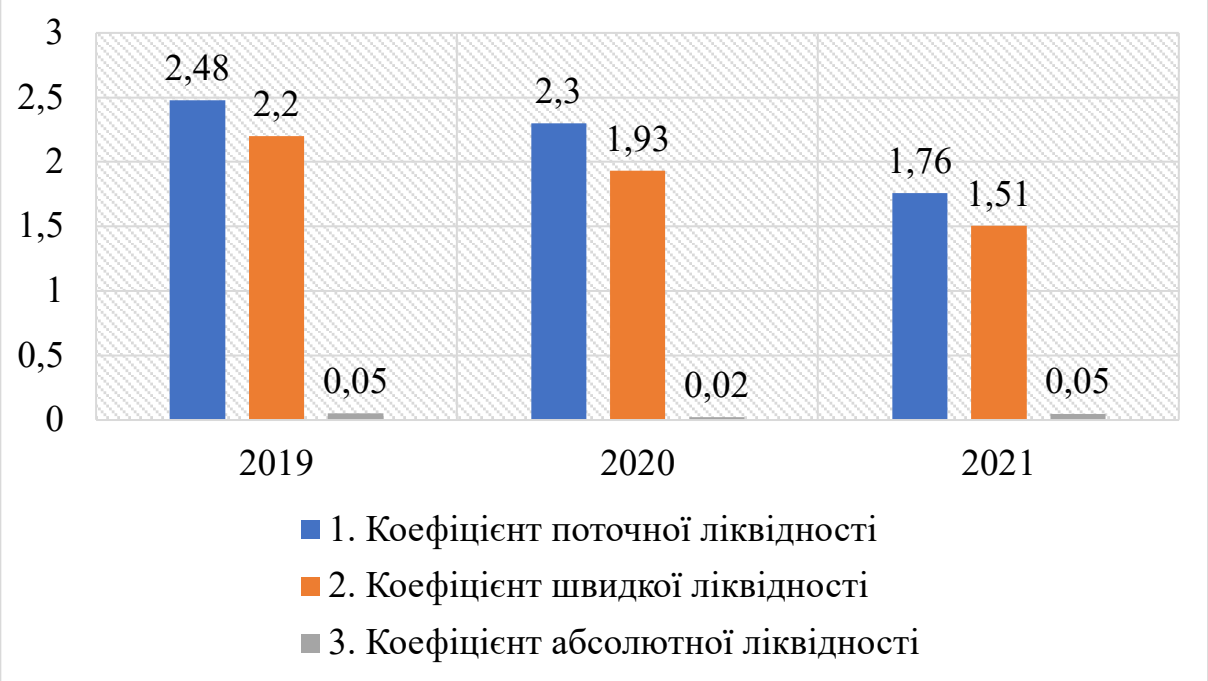

Рис. 2.10 – Динаміка коефіцієнтів ліквідності Яготинського маслозаводу

Розрахункове значення коефіцієнта поточної ліквідності повинне бути в межах 1-1,5 одиниць. Як можна побачити на рис. 3.3 за весь період дослідження 2019-2021 роки, коефіцієнт поточної ліквідності перевищує задовільний діапазон. Але у 2021 році показник максимально наближений до допустимих значень і становить 1,76. Попри це, слід зауважити, що навіть з таким коефіцієнтом підприємство не використовує свої активи раціонально, тому втрачає потенційний дохід.

Коефіцієнт швидкої ліквідності повинен бути в діапазоні 0,7-0,8. Отже, підприємство має негативний результат, оскільки також перевищує допустимі значення. Абсолютний коефіцієнт ліквідності показує допустиме значення станом на 2020 рік, оскільки попадає в межі 0,2-0,25. Проте, в 2021 році показує зростання значення до 0,5 розрахункових одиниць.

Підсумовуючи, у результаті діагностики, можна стверджувати, що підприємство ТДВ «Яготинський маслозавод» має незадовільний стан ліквідності.

Висновки за розділом 2

У результаті виконаної науково-практичної роботи, було проведено діагностику підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» та виявлено проблеми фінансового стану господарства. Також, було проведено аналіз ринку на якому функціонує підприємство та глобальної проблематики галузі в цілому.

1. У першій частині другого розділу було надано оцінку конкурентному середовищу. Підприємство «Яготинський маслозавод» входить до групи компаній АТ «Молочний альянс», що є вагомою конкурентною перевагою. «Молочний альянс» є найбільшим вітчизняним товариством виробників молочної продукції. Крім того, серед компаній які належать до групи підприємств, «Яготинський маслозавод» займає провідну позицію по випуску продукції.

2. Аналіз фінансового стану показав, що собівартість випуску продукції мала зростаючу тенденцію за останні декілька років, об’єми виробництва при цьому майже не змінювались. Збільшення собівартості випуску молочної продукції проблема як досліджуваного підприємства так і галузі в цілому. Факторами впливу є світові кризові явища, збільшення вартості енергоносіїв, погіршення експорту тощо. Для України проблематика цін енергоносіїв має особливо гострий характер.

Слід зауважити, що дослідження проводилося за даними до 2022 року. На даний момент енергетична криза посилилася. Значно погіршились умови експорту продукції у зв’язку з російсько-українською війною. Тому подальший фінансовий стан підприємства матиме негативну тенденцію.

3. Основним завданням наукового дослідження є проведення економічної діагностики підприємства «Яготинський маслозавод». У результаті було виявлено ряд проблем, які провокують нестійкий фінансовий стан. Особливої уваги потребує ліквідність та автономність підприємства. Низькі показники ліквідності вказують на нездатність виплачувати зобов’язання підприємства вчасно та в повному об’ємі.

Фактори, які впливають на ліквідність:

1) Прибутковість підприємства;
2) Інвестиційні вкладення;
3) Фінансова політика;
4) Ефективність управління оборотним капіталом.

Тобто, для покращення показників ліквідності підприємству необхідно нарощувати прибутковість та створювати привабливе інвестиційне середовище. Крім того, коефіцієнт поточної ліквідності показав, що підприємство має важку структуру активів та не реалізує їх потенціал в повній мірі.

РОЗДІЛ 3
ДІАГНОСТИКА БАНКРУТСТВА ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

3.1 Діагностика банкрутства ТДВ «Яготинський маслозавод»

Діагностика банкрутства необхідна для перевірки рівня загрози втрати підприємством платоспроможності своїх зобов'язань.

Ознаки банкрутства можна розділити на дві групи. До першої групи відносяться показники, що свідчать про можливі фінансові утруднення і ймовірність банкрутства в недалекому майбутньому: повторювані істотні втрати в основній діяльності, що виражаються в хронічному спаді виробництва, скороченні обсягів продажів і хронічній збитковості; наявність хронічно простроченої кредиторської і дебіторської заборгованості; низькі значення коефіцієнтів ліквідності і тенденція їх до зниження; збільшення до небезпечних меж частки позикового капіталу в загальній його сумі; дефіцит власного оборотного капіталу; систематичне збільшення тривалості обороту капіталу; наявність наднормативних запасів сировини і готової продукції; використання нових джерел фінансових ресурсів на невигідних умовах; несприятливі зміни в портфелі замовлень; падіння ринкової вартості акцій підприємства; зниження виробничого потенціалу.

В другу групу входять показники, несприятливі значення яких не дають підстави розглядати поточний фінансовий стан як критичний, але сигналізують про можливість різкого його погіршення в майбутньому при неприйнятті дієвих заходів. До них відносяться: надмірна залежність підприємства від якого-небудь одного конкретного проекту, типу устаткування, виду активу, ринку збуту; втрата ключових контрагентів; недооцінка відновлення техніки і технології; втрата досвідчених співробітників апарата керування; змушені простої, неритмічна робота; неефективні довгострокові угоди; недостатність капітальних вкладень і т.д.

Для проведення діагностики необхідно було побудувати ряд моделей: двохфакторна модель Альтмана; модель Альтмана 1968 року; модель Альтмана 1983 року; модель Спрінгейта; модель Тафлера; модель Creditmen; модель R-рахунку (Давидової-Бєлікова); модель Сайфуліна, Кадикова; модель Фулмера; модель Федотової; модель Конана-Гольдера; модель Терещенко; модель Ліса; модель Беєрмана. Формули розрахунків моделей наведені у табл. 3.1.

Таблиця 3.1 - Перелік моделей для діагностики банкрутства підприємства

Назва моделі	**Формула моделі**
1)Двохфакторна модель Альтмана	$Z = - 0,3877 – 1,0736\ X_1 + 0,579\ X_2$
2) Модель Альтмана (1968 рік)	$Z = 1,2X_1 + 1,4X_2 + 3,3X_3 + 0,6X_4 + 1,0X_5$
3) Модель Альтмана (1983 рік)	$Z = 0.717X_1 + 0.847X_2 + 3.107X_3 + 0.42X_4 + 0.995X_5$
4) Модель Спрінгейта (1978 рік)	$Z = 1,03X_1 + 3,07X_2 + 0,66X_3 + 0,4X_4$
5) Модель Тафлера (1977 рік)	$Z = 0,53X_1 + 0,13X_2 + 0,18X_3 + 0,16X_4$
6)Модель Creditmen (Ж. ДеПаляна)	$Z = 25X_1 + 25X_2 + 10X_3 + 20X_4 + 20X_5$
7) Модель R-рахунку (Давидової, Бєлікова)	$R = 8,38X_1 + X_2 + 0,054X_3 + 0,63X_4$
8) Модель Сайфуліна, Кадикова	$Z = 2X_1 + 0,1X_2 + 0,08X_3 + 0,45X_4 + X_5$
9) Модель Фулмера	$Z = 5,528X_1 + 0,212X_2 + 0,073X_3 + 1,27X_4 – 0,12X_5 + 2,335X_6 + 0,575X_7 + 1,083X_8 + 0,894X_9 – 6,075$
10) Модель Федотової	$Z = -0,3877-1,0736X_1 + 0,0579X_2$
11) Модель Конана-Гольдера	$Z = -0,16\ X_1 -0,22\ X_2 +0,87\ X_3+0,1\ X_4 -0,24\ X_5$
12) Модель Терещенко	$Z = 1,5X_1 + 0,08X_2 + 10X_3 + 5X_4 + 0,3X_5 + 0,1X_6$
13) Модель Ліса	$L = 0,063\ X_1 + 0,092\ X_2 + 0,057\ X_3 + 0,001\ X_4$
14) Модель Беєрмана	$Z = 0,077X_1 + 0,813X_2 + 0,124X_3 + 0,105X_4 - 0,063X_5 + 0,061X_6 + 0,268X_7 + 0,217X_8 + 0,012X_9 + 0,165X_{10}$

Розрахунок та інтерпретація результатів моделювання наведені у табл. 3.2.

Таблиця 3.2 - Діагностика банкрутства підприємства «Яготинський маслозавод»

Модель	Розрахунок	Рівень загрози банкрутства
1)Двохфакторна модель Альтмана	Z = - 0,3877 - 1,0736 * 1,93 + 0,579 * 0,61	-2,10 імовірність банкрутства незначна
2) Модель Альтмана (1968 рік)	Z = 1,2 * 0,66 + 1,4 * 0,099 + 3,3 * 0,179 + 0,6 * 0,61 + 1,0 * 2,178	4,078 – дуже низька
3) Модель Альтмана (1983 рік)	Z = 0,717*0,66 + 0,847*0,099 + 3,107*0,489 + 0,42*0,619 + 0,995*2,178	4,50 – дуже низька
4) Модель Спрінгейта (1978 рік)	Z = 1,03*0,66+ 3,07*0,099 + 0,66*0,35 + 0,4*2,043	2,03 – дуже низька
5) Модель Тафлера (1977 рік)	Z = 0,53*4,19+ 0,13*1,074 + 0,18*0,48 + 0,16*2,04	2,77 - імовірність банкрутства дуже низька
6)Модель Creditmen (Ж. ДеПаляна)	Z = 25*1,36 + 25*0,61 + 10*0,66 + 20*7,14 + 20*0,46	207,85 - імовірність банкрутства дуже низька
7) Модель R-рахунку (Давидової, Бєлікова)	R = 8,38*0,66 + 0,21 + 0,054*2,04 + 0,63*0,048	5,8812 – імовірність банкрутства мінімальна
8) Модель Сайфуліна, Кадикова	Z =2*0,06 + 0,1*2,3 + 0,08*5,64 + 0,45*0,04 + 0,21	1,0292 – фінансова сталість
9) Модель Фулмера	Z = 5,528*0,38 + 0,212*2,04 + 0,073*0,25 + 1,27*(-0,01) – 0,12*0,13 + 2,335*0,48 + 0,575*0,5 + 1,083*1,074 + 0,894*1,18 – 6,075	0,074 – імовірність банкрутства незначна
10) Модель Федотової	Z = -0,3877-1,0736*2,3 + 0,0579*0,61	-2,821661 – імовірність банкрутства низька
11) Модель Конана-Гольдера	Z = -0,16*0,29-0,22*0,38 +0,87*0,022+0,1*0,32 -0,24 *0,53	-0,20606 - імовірність банкрутства менше 30%
12) Модель Терещенко	Z = 1,5*(-0,01) + 0,08*1,61 + 10*0,08 + 5*0,04 + 0,3*0,05 + 0,1*2,04	1,3328 - фінансова стійкість підприємства порушена, але за умов переходу на антикризове управління банкрутство йому не загрожує
13) Модель Ліса	L = 0,063*0,66 + 0,092*2,04 + 0,057*0,37 + 0,001*0,38	0,25073 – імовірність банкрутства низька
14) Модель Беєрмана	Z = 0,077*0,61 + 0,813*0,083 + 0,124*0,13 + 0,105*0,04 - 0,063*(-0,01) + 0,061*2,04 + 0,268*0,05 + 0,217*0,39 + 0,012*1,58 + 0,165*0,22	0,413129 – загроза банкрутства

Узагальнені результати моделювання наведені у табл. 3.3.

Таблиця 3.3 – Узагальнені результати моделювання ризику банкрутства підприємства «Яготинський маслозавод»

Назва моделі	Загроза банкрутства (+/-)
1) Двохфакторна модель Альтмана	-
2) Модель Альтмана (1968 рік)	-
3) Модель Альтмана (1983 рік)	-
4) Модель Спрінгейта (1978 рік)	-
5) Модель Тафлера (1977 рік)	-
6)Модель Creditmen (Ж. ДеПаляна)	-
7) Модель R-рахунку (Давидової, Бєлікова)	-
8) Модель Сайфуліна, Кадикова	-
9) Модель Фулмера	-
10) Модель Федотової	-
11) Модель Конана-Гольдера	-
12) Модель Терещенко	-
13) Модель Ліса	-
14) Модель Беєрмана	+

За результатами розрахованих моделей лише модель Беєрмана показала негативний для підприємства результат. Решта 13 моделей показали, що ризик банкрутства мінімальний або відсутній. Отже, підприємству "Яготинський маслозавод" станом на 2021 рік банкрутство не загрожувало.

Проте, слід зауважити, що для підприємства в економічних умовах України доцільно акцентувати увагу на модель Терещенко, оскільки вона адаптована для національних господарств. Результат розрахунку моделі становить 1,3 розрахункові одиниці або $1,3 < Z < 2$, що вказує на наявність проблем фінансового стану підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» але вони не є критичними.

3.2 Рекомендації для покращення фінансового стану за результатами діагностики

Діагностика банкрутства у попередній частині наукового дослідження вказує на наявність проблем фінансового стану підприємства, особливим індикатором проблемності є результати вітчизняних моделей. Діагностика фінансового стану у другому розділі показала конкретизацію слабких місць в системі управління фінансовою діяльністю ТДВ «Яготинський маслозавод».

Для визначення вектору діяльності та стратегічного розвитку, необхідно надати оцінку потенціалу, загрозам та перевагам підприємства. Для вирішення наведеного питання доцільно застосувати SWOT-аналіз на основі проведених розрахунків параметрів фінансового стану та дослідження ринку (рис. 3.1).

Рис. 3.1 - SWOT-аналіз підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод»

До сильних сторін належать:

1) Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами – підприємство спроможне формувати запаси за рахунок власних оборотних коштів.
2) Коефіцієнт рентабельності власного капіталу – підприємство ефективно використовує власний капітал.
3) Коефіцієнт оборотності запасів – показує стабільність реалізації продукції, відсутня необхідність скорочувати кількість запасів.
4) Коефіцієнт оборотності капіталу – свідчить про ефективне використання капіталу.
5) Використання нових технологій.
6) Експорт у інші країни світу, які наведені у першому підрозділі другого розділу.

Слабкими сторонами підприємства є:

1) Коефіцієнт рентабельності активів – показує, що підприємство неефективно використовує всі свої активи, включаючи кредитні запозичення.
2) Коефіцієнт автономії – показує, що підприємство має високий рівень залежності від зовнішніх джерел фінансування.
3) Коефіцієнт чистої рентабельності продукції – показує низький прибуток з кожної гривні продажів.
4) Проблеми ліквідності слід розглянути за коефіцієнтами:
    a. Коефіцієнт поточної ліквідності знаходиться в допустимих межах але має негативну динаміку при збереженні якої у подальших періодах підприємству буде все складніше покривати свої борги за рахунок оборотних засобів.
    b. Коефіцієнт швидкої ліквідності показує дещо кращий стан, підприємство здатне виплатити зобов’язання за найбільш ліквідними активами, включаючи очікувані грошові надходження. На кожну гривню поточної заборгованості припадає 1,51 гривня

ліквідних активів. Але показник також має стрімку від'ємну динаміку за останні 3 роки і включає дебіторську заборгованість.

c. Коефіцієнт абсолютної ліквідності – підприємство не спроможне моментально покрити свої короткострокові зобов'язання за рахунок грошових коштів та еквівалентів, оскільки показник становить <2 розрахункових одиниць.

5) Аналіз фінансової діяльності підприємства показав, що на звітний період 2021 року, підприємство має збиткові фінансові результати. Як наслідок зростає ризик банкрутства і погіршується платоспроможність.

SWOT-аналіз використовується для оцінки факторів, які підвладні корегуванню. Для аналізу зовнішніх факторів, таких як: політичні, економічні, соціальні, технологічні використовується PEST – аналіз, таблиця 3.4.

Таблиця 3.4 - PEST-аналіз факторів впливу на ТДВ «Яготинський маслозавод»

Політичні фактори	**Економічні фактори**
Російсько-українська війна	Зростання рівня інфляції
Значна частина територій під окупацією агресора	Втрата постачальників через війну
Зруйнована інфраструктура на деокупованих територіях	Знищення агресором ферм та заводів
Світові кризові явища	Падіння рівня ВВП
Втрата країн імпортерів у зв'язку з війною	Непристосованість до експорту в країни Європи
Негативні очікування суспільства	Низька купівельна спроможність споживачів у зв'язку з економічним станом в умовах війни
Соціальні фактори	**Технологічні фактори**

Продовження табл. 3.4

Втрата працездатного населення через окупацію	Поява нових матеріалів, устаткування , технологій
Еміграція населення	Моральний знос наявних засобів та технологій
Внутрішнє переміщення населення	Зниження конкурентоспроможності у зв’язку з використанням старих методів та технологій
Незадовільний рівень оплати праці	Підвищення цін на енергоносії
Спад попиту на продукцію у зв’язку зі зменшенням коштів у населення	Використання енерговитратних технологій
Старіння населення	Ускладнена логістика

Вищенаведені фактори слід враховувати при подальшому стратегічному плануванні господарської діяльності та адаптувати під них процеси системи управління.

Узагальнюючи наведені проблеми підприємства, можна констатувати наявність труднощів з платоспроможністю ТДВ «Яготинський маслозавод», а також його збитковість за поточний період. Підприємство знаходиться в кризовому становищі. Слід зауважити, що проблеми з платоспроможністю є наслідком впливу кризових факторів та явищ, підприємство здатне покрити поточні зобов’язання у разі необхідності, за рахунок очікуваних надходжень але наявних активів буде недостатньо.

Для виходу з кризового становища, необхідно впроваджувати активну антикризову політику управління підприємством.

Антикризове управління підприємством здійснюється послідовно та поетапно, етапи проілюстровані на рис. 3.2. Важливо зазначити, що модель побудована за принципом алгоритму відповідно до того, чи досягнуті цілі антикризового управління.

Рис. 3.2 – Модель антикризового управління підприємством

Перший етап антикризового управління полягає у діагностиці фінансового стану підприємства, діагностиці платоспроможності та банкрутства. Даний етап був виконаний у попередніх частинах роботи шляхом комплексної економічної діагностики.

Другий етап полягає у визначенні цілей антикризового управління відповідно до попереднього етапу. Для вирішення цього завдання необхідно визначити глибину кризи за результатами діагностики, рівні кризи та їх опис наведені у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5 – Характеристика рівнів кризи

№	Рівень кризи	Характеристика вияву кризового стану
1.	Передкризовий стан	Стагнація або зменшення фундаментальних показників фінансової діяльності підприємства
2.	Легка форма кризи	Збитковість господарської діяльності, помітне погіршення параметрів-індикаторів ризику банкрутства
3.	Криза поточної платоспроможності	Значне скорочення ліквідних коштів, що провокує їх дефіцит. Складність фінансування поточної підприємницької діяльності
4.	Криза боргової платоспроможності (високий рівень загрози банкрутства)	Дефіцит ліквідних коштів для погашення зовнішніх фінансових зобов'язань підприємства. Коштів недостатньо для погашення боргів.
5.	Криза майнової платоспроможності. Фактичне банкрутство підприємства	Неможливість виплатити зобов'язання за рахунок активів підприємства. Економічне або юридичне банкрутство

Відповідно до табл. 3.5, для підприємства Яготинський маслозавод характерний третій рівень глибини кризи – поточної платоспроможності, яка поєднує в собі збитковість та зростання ризику банкрутства.

За наведених умов, метою стратегії антикризового управління є запобігання розвитку кризи шляхом залучення додаткових грошових коштів для продовження фінансування господарської діяльності. Крім того, мета полягає в налагодженні внутрішніх механізмів генерування грошових активів.

Третім основним етапом є вибір суб'єкта антикризової діяльності, який полягає у визначенні особи, яка візьме відповідальність за розробку і впровадження антикризової програми. У розвинених державах для вирішення даної проблеми наймають позаштатних фахівців, які повинні володіти високим професіоналізмом та достатнім досвідом.

Шляхи подолання кризового становища можуть бути різні, щодо налагодження внутрішніх, організаційних механізмів це:

- Залучення професійних аналітиків для оптимізації та автоматизації бізнес-процесів;
- Скорочення штату працівників за рахунок автоматизації бізнес-процесів;
- Оптимізація бізнес-процесів для підвищення ефективності господарської діяльності;
- Відмова від виробництва продукції з низьким попитом;
- Заміна малоефективних керівників;
- Розвиток дистрибуції;
- Розвиток експорту у інші країни.

Оскільки фінансовому стану підприємства Яготинський маслозавод притаманний третій рівень кризи, відповідно до таблиці 3.3, то корегування внутрішніх механізмів буде недостатньо для виходу з кризового становища. Необхідне залучення сторонніх коштів, інвестицій для підтримки діяльності та подальшого виходу з кризи. Перед підприємством постає ряд завдань: формування механізму залучення інвестицій та створення сприятливого середовища для інвесторів.

Комплексне виконання вищенаведених завдань та контроль їх реалізації - дозволить підприємству вийти з кризового стану. Для запобігання повторення, згідно з останнім етапом алгоритму антикризового управління (рис. 3.2), необхідно впроваджувати систематичну економічну діагностику підприємства для виявлення загроз, які потенційно можуть спровокувати стагнацію та інші наслідки неефективного управління.

Висновки за розділом 3

На завершальному етапі наукової роботи, було проведено діагностику банкрутства підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» за чотирнадцятьма моделями та методами, серед них такі як: двохфакторна модель Альтмана; модель Альтмана 1968 року; модель Альтмана 1983 року; модель Спрінгейта; модель Тафлера; модель Creditmen; модель R-рахунку (Давидової-Бєлікова); модель Сайфуліна, Кадикова; модель Фулмера; модель Федотової; модель Конана-Гольдера; модель Терещенко; модель Ліса; модель Беєрмана.

Лише одна з вищенаведених моделей показала небезпечний стан фінансової діяльності підприємства. Решта моделей вказали на відсутність ризику або його незначущість. Окрему увагу слід надати вітчизняним методикам, оскільки вони адаптовані до специфіки економічних процесів України.

Модель Терещенко вказала на порушення фінансової стійкості підприємства, що підтверджується попередніми методами економічної діагностики фінансового стану.

Для налагодження фінансової стійкості підприємству Яготинський маслозавод, необхідно впроваджувати ефективну антикризову систему управління, алгоритм якої був наведений у підрозділі 3.2. Серед найважливіших етапів реалізації антикризової політики є: діагностика банкрутства та фінансового стану; визначення мети антикризової стратегії відповідно до глибини кризового стану; визначення суб’єкта антикризової діяльності; розробка ефективної антикризової програми та контроль її реалізації; розробка заходів для попередження повторення кризових явищ.

Крім того, було наведено перспективні шляхи подолання кризових проблем, це налагодження та переосмислення внутрішніх механізмів, впровадження нових методів ефективної діяльності та функціонування господарства. Дотримання наведених умов та залучення інвестицій – шлях до відновлення фінансової стійкості підприємства.

ВИСНОВКИ

Результатом виконання магістерської роботи є комплексна економічна діагностика підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод», яка дала змогу оцінити фінансовий стан та ефективність господарської діяльності. За результатами проведеної роботи були обґрунтовані стратегічні можливості підприємства для вирішення проблем та подальшого ефективного функціонування.

В процесі виконання кваліфікаційної роботи, були реалізовані завдання, поставлені для досягнення основної мети.

1. Перша частина роботи полягала в формуванні теоретичної та методичної бази, грунтуючись на якій були виконані подальші завдання. Результатом є всебічне розкриття сутності поняття «економічна діагностика», яке було розглянуто через призму сприйняття вітчизняних вчених. Також були розкриті основні принципи проведення діагностики підприємства, її етапи, напрями та методи, включаючи методичні засади діагностики банкрутства.

2. Наступне завдання полягало у дослідженні бази проведення економічної діагностики. Об’єктом дослідження стало товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» - один з найбільших вітчизняних виробників молочної продукції в Україні. Було розглянуто історію створення, стан ринку на якому функціонує підприємство та проаналізовано його фінансові результати. Продукція підприємства користується попито серед внутрішнього та зовнішнього споживача, Яготинський маслозавод експортує продукцію у 32 країни світу.

3. Проведення економічної діагностики фінансових результатів підприємства, показало, що незважаючи на його активну діяльність, дослідження звітних показників 2021 року показало збитковість. Проведені на даному етапі методи діагностики (діагностика за показниками Бівера; діагностика за методикою Донцової-Нікіфорової; Салова-Маслова; діагностика за дискримінантними моделями) показали проблеми фінансової стійкості та

невизначений стан підприємства. Окремо була проведена діагностика ліквідності підприємства за основними параметрами, результати яких вказали на проблеми його платоспроможності.

4. Наступним кроком кваліфікаційної роботи стала діагностика банкрутства підприємства, яка була реалізована з використанням моделювання за методами чотирнадцяти наукових діячів, вітчизняних та іноземних. Діагностика показала стан невизначеності підприємства, проте лише одна вказала на стан банкрутства – що не дає підстав для екстраполяції її результату. Слід зазначити, що моделі розроблялись враховуючи специфіку економіки певних країн, тому доцільніше акцентувати увагу на вітчизняних напрацюваннях.

Таким чином, модель вітчизняного наукового діяча О. Терещенко продемонструвала стан порушеної фінансової стійкості підприємства, що в поєднанні з попередніми дослідженнями фінансового стану, дає підстави вважати результат істинним.

5. Завершальним етапом досягнення мети є обґрунтування рекомендацій щодо подальшої стратегічної діяльності підприємства. На основі проведених досліджень, були надані рекомендації, які базуються на впровадженні підприємством антикризової системи управління. В даній частині роботи, були розглянуті етапи алгоритму антикризових заходів та наведені можливі шляхи подолання кризового стану. Підприємству необхідно провести корегування та покращення внутрішніх механізмів функціонування, а також розробити механізми залучення інвестицій.

Виконавши наведені умови, підприємство «Яготинський маслозавод» здатне подолати кризові перешкоди навіть в нових умовах, які провокує війна 2022 року. На даний момент молочна галузь України стабілізувала свою діяльність та покриває потреби споживача. Крім того, в перспективі розглядається можлива лояльність західноєвропейського ринку, що дозволить побудувати нові експортні ланки, що стане фактором додаткового прибутку та інвестицій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Черниш С.С., Діагностика фінансового стану підприємства. *Інноваційна економіка*. 2010. № 3. С. 111-113. URL: http://dspace.nuft.edu.ua/

2. Медична діагностика.URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%B4%D1%96%D0%B0%D0%B3%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0

3. Пріб К.А., Патика Н.І. Діагностика в системі управління : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 432 с.

4. Черчик Л.М. Діагностика в системі стратегічного менеджменту підприємства. *Науковий вісник Полісся*. Чернігів: ЧНТУ, 2017. № 2 (10). Ч. 1. С.150-155.

5. Забаштанський М.М., Забаштанська Т.В., Роговий А.В. Роль економічної діагностики у забезпеченні ефективності концесійної діяльності. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2015. № 3(3). С. 259–264.

6. Бобко Н.А., Коваль Ю.А. Сутність економічної діагностики діяльності підприємства. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії.* 2013. № 5(2). С. 83–89.

7. Сагалакова Н.О. Еволюція сутності поняття «діагностика» в економіці. Економіка: проблеми теорії та практики : зб. наук. праць. Дніпропетровськ : ДНУ, 2010. № 265. Т. 1. С. 175–184.

8. Бойко В.В. Сучасні тенденції розвитку економічної діагностики стану підприємств. *Економіка та управління на транспорті*. 2017. № 4. С. 18-24.

9. Коваленко В.В. Теоретичні підходи у визначенні сутності діагностики підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. Хмельницький, 2016. № 2(1). С. 17–20.

10. Ковальчук Т.М., Вергун А.І. Діагностичний аналіз фінансового стану: теорія та методологія. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки».* Хмельницький, 2015. № 5(1). С. 129–134.

11. Скриньковський Р.М., Павловські Г. Діагностика в системі менеджменту підприємства. *Проблеми економіки*. 2016. № 3. С. 199–205.

12. Коваленко О.В., Біла Д.М. Обґрунтування використання економічної діагностики для прийняття управлінського рішення. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. Запоріжжя, 2014. № 6. С. 5–11.

13. Литвин З.Б. Необхідність діагностики в умовах антикризового управління діяльністю підприємства. *Економічний аналіз : зб. наук.* праць. 2015. Т. 21. № 2. С. 152–156.

14. Діагностика фінансового стану і стійкості функціонування підприємства.
URL:https://docviewer.yandex.ua/?url=http%3A%2F%2Fecona.at.ua%2FVypusk_7%2Fzagorodna.pdf&name=zagorodna.pdf&lang=uk&c=565ca337a250&page=1

15. Бурова Т. А. Моніторинг та діагностика діяльності підприємств харчової промисловості: теорія, методологія, практика: автореф. дис. на здоб. наук. ступеня д-ра екон. наук: 08.00.04. Міжнародний університет бізнесу і права. Херсон, 2012. 36 с.

16. Бондар О. В. Ситуаційний менеджмент: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 368 с.

17. Коваленко О.В., Біла Д.М. Обґрунтування використання економічної діагностики для прийняття управлінського рішення. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. Запоріжжя, 2014. № 6. С. 5–11.

18. Педченко Н. С. Моніторинг фінансової конкурентоспроможності підприємств: монографія. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2007. 103 с.

19. Туркоман Л.С. Роль і місце економічної діагностики в системі оцінки стану суб'єктів господарювання. *Економіка : наук. праці*. 2015. № 96. С. 87-91.

20. Ткаченко А. М. Сучасні підходи до систематизації методів економічної діагностики. URL:
https://docviewer.yandex.ua/?url=http%3A%2F%2Fwww.sedu.com.ua%2Fwpcontent%2Fuploads%2F2015%2F07%2F35.pdf&name=35.pdf&lang=uk&c=565cce79245d&page=1

21. Радіонова Н. В. Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства. *Економіка держави.* 2012. №1. С. 62.

22. Beaver W. Financial Ratios as Predictors of Failure. *Journal of Accounting Research, Empirical Research in Accounting: Selected Studies*. 1966. Vol. 4. PP. 71-102.

23. Ахновська І., Болгов В. Економічна діагностика: навчально-методичний посібник. Робочий зошит. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021., 41с. URL: https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=2494

24. Давиденко Н.М. Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2005. №2. С. 36–40.

25. Арбузов С. Г., Колобов Ю. В., Міщенко В. І., Науменкова С. В. Коефіцієнт обслуговування (покриття) боргу. Київ : Центр наукових досліджень Національного банку України : Знання, 2011. 504 с.

26. Чібісова І.В. Методи оцінки і прогнозування банкрутства підприємств. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. Кропивницький: КНТУ, 2012. № 22. Ч. 2. С. 389 - 394.

27. Бланк В. А. Фінансовий менеджмент: учбовий курс. 2004. 656 с.

28. Van Horne J. Financial Management and Policy: monography: 12 Ed, 2008. 1232 с.

29. Altman E., Financial Ratios, Discriminate Analysis and the Prediction of Corporate Bankruptcy. The Journal of Finance. 1968. № 4. PP. 589-609.

30. Springate, G. L.V. Predicting the possibility of failure in a Canadian fum. Unpublished M.B.A. Research Project, Simon Eraser University. 1978. 832 p.

31. Taffler, R., & Tisshaw H. Going, going, gone – four factors which predict. Accountancy, March, 1977. 50-54.

32. Давыдова Г. Методика количественной оценки риска банкротства предприятий. Управление риском. 1999. № 3. С. 13–20.

33. Fulmer J. G. A Bankruptcy Classification Model For Small Firms. Journal of Commercial Bank Lending, July 1984, 25-37 pp.

34. Федотова М. А. Сравнительный анализ методик оценки кредитоспособности заемщика. *Вестник Самар. гос. экон. ун-та.* Самара, 2010. № 1 (63). С. 101–106.

35. Терещенко О. Дискриминантная модель интегральной оценки финансового положения предприятия. *Экономика Украины*. 2003. № 8. С. 38 – 44.

36. Beermann K. Prognosemoeglichkeiten von Kapitalverlusten mit Hilfe von Jahresabschlussen. Düsseldorf, 1976. S. 118-121 pp.

37. David, Fred R . Strategy & Analysis Choices. 2010 С. 54 – 75.

38. Яготинський маслозавод URL: http://yagotinskiy–maslozavod.business–guide. com.ua.

39. Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод». URL: https://clarity-project.info/edr/00446003.

40. Сайт холдингу «Молочний альянс». URL : https://milkalliance.com.ua

41. Історія міст і сіл Української РСР. Київська область. Київ: Головна редакція. УРЕ АН УРСР, 1971.

42. Вести. Яготинський маслозавод. URL : https://vesti.ua/strana/v-ukraine-iz-za-podorozhaniya-gaza-ostanovil-rabotu-krupnejshij-molokozavod

43. Головний сайт про агробізнес. URL : https://latifundist.com/kompanii/367-molochnyj-alyans

44. Сільськогосподарська та продовольча організація ООН. URL: https://www.fao.org/home/en

45. Асоціація виробників молока. URL : https://avm-ua.org/uk/post/oglad-rinku-moloka-v-ukraini-ta-sviti

46. Система «YOUCONTROL». URL : https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/00446003/

47. Статистична інформація по молочній галузі України. URL : http://www.ukrstat.gov.ua/

48. Група компаній «Молочний Альянс»: Фінансова звітність. URL: https://milkalliance.com.ua/

49. Мультимедійна платформа іномовлення України. URL : https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3500719-oleksandr-beregovij-miskij-golova-bastanki.html

50. Молочна галузь України та її майбутнє через 10 років. URL: https://agropolit.com/

51. Ахновська І.О., Левченко О.В. Розвиток краудфандингу для фінансування малого бізнесу в умовах інформаційної економіки. Підприємництво та інновації. 2021. №16. С. 76-82. URL: http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/408

52. Болгов В.Є., Кушнір І.М. Механізм стратегічного фінансового планування на підприємстві ПрАТ «фармацевтична фірма «Дарниця» методом коефіцієнтного аналізу. Економіка і організація управління – ДонНУ ім. В. Стуса, м. Вінниця. № 1 (41) 2021 р. – С. 41-50. https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/10817/10722

53. Трегубов О. С., Солоненко Ю. В., Андронік О. Л. Дослідження європейського досвіду підвищення конкурентоспроможності транспортної галузі. Економіка і організація управління. Донецький національний університет імені Василя Стуса. Вінниця: ДонНУ, 2022. Вип. 2 (46). С. 240-249. https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/12561

54. Костенюк Ю.Б. Моделювання потенціалу підприємства для розробки стратегій управління. Статистика України. 2019. №4(87). С. 21-27 URL: http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/4560

55. Олійник Л.В. Матвійчук Л. Податкове навантаження вітчизняних підприємств в умовах воєнного стану: методичний аспект. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2022. № 3. С. 192-198. http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/12391

ДОДАТОК А

Економічний
факультет

ДонНУ
імені Василя Стуса

Рада молодих вчених
ЕФ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ ЕКОНОМІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

ПРАЦІ

XXII Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених

"Проблеми розвитку соціально-економічних систем в національній та глобальній економіці "

ТОМ І

Вінниця – 2022

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ А

УДК 330:316.3:338/339(043)

Праці XXII Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Проблеми розвитку соціально-економічних систем в національній та глобальній економіці» (18 квітня 2022 р., м. Вінниця). Том 1. Ред. кол. Хаджинов І.В. (голова) та ін. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2022. 187 с.

Доповіді містять результати досліджень у галузі економічної та управлінської аналітики, маркетингу, підприємництва та туристичного бізнесу, обліку, аналізу та аудиту, фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

Роботи друкуються в авторській редакції, в збірці максимально зменшено втручання в обсяг та структуру відібраних до друку матеріалів. Редакційна колегія **не несе відповідальності** за достовірність статистичної та іншої інформації, що надано в рукописах, та залишає за собою право не розподіляти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, які розглянути на конференції. Прізвище та ініціали наукового керівника підкреслені.

Редакційна колегія:
Хаджинов І.В. (голова), *доктор економічних наук,*
Орєхова Т.В. (заступник голови), *доктор економічних наук,*
Дороніна О.А., *доктор економічних наук*
Іонін Є.Є., *доктор економічних наук,*
Савченко М.В., *доктор економічних наук,*
Юрчишена Л.В., *кандидат економічних наук,*
Трегубов О.С., *кандидат економічних наук,*
Боєнко О.Ю., *кандидат економічних наук,*
Наумова М.А., *кандидат економічних наук,*

Технічне оформлення: Дубель М.В.

© ДонНУ імені Василя Стуса, 2022
© Економічний факультет, 2022
© Рада молодих учених економічного факультету, 2022

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ А

Смірнова К.А.
ЗНАЧЕННЯ МАРКЕТИНГОВОГО ПЛАНУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ 71

Юрчак М.О.
ДОСЛІДЖЕННЯ СИЛЬНИХ ТА СЛАБКИХ АТРИБУТІВ МАРКИ PEUGEOT НА ОСНОВІ SWOT-АНАЛІЗУ 74

ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС *77*

Артимович А.Д.
ПРОБЛЕМИ СТИМУЛЮВАННЯ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ ТА ПОСЛУГ НА ПІДПРИЄМСТВІ 77

Ахновський Д.В.
АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ КОРПОРАТИВНИХ МІСТ 79

Бондаренко Р.М.
ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД») 82

Вишнівська А.О.
ОСНОВНІ МЕТОДИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЕКОНОМІК КРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО ЧАСУ 85

Вінніченко А.А.
РОЗШИРЕНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИРОБНИКА ЯК ПЕРЕДУМОВА СЕСТЕЙНОГО РОЗВИТКУ 87

Горіна О.В.
АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ КРАУДФАНДИНГОВОЇ КАМПАНІЇ KICKSTARTER 90

Кушнір І.М.
ЗНАЧЕННЯ ТА СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ 93

Лахай К.В.
КРЕАТИВНІСТЬ У ПІДПРИЄМНИЦЬКІ ДІЯЛЬНОСТІ 96

Левченко Н.К.
ДОХОДИ ТА ВИТРАТИ ДОМОГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ 99

Левченко Н.К.
РОЗВИТОК ФРАНЧАЙЗИНГУ В УКРАЇНІ 102

Бондаренко Р.М.
Науковий керівник: Ахновська І. О. к. е. н., доцент
ДонНУ імені Василя Стуса

ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»)

Постановка проблеми. В сучасних умовах господарювання питання діагностики фінансово-економічної діяльності набуває особливо важливого значення для всіх ланок господарської системи. Адже, без точної оцінки та аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства неможливо визначити ефективні шляхи його подальшого розвитку. Науковці наголошують [1], що знання стану підприємницької діяльності важливе як для управлінського апарату даного підприємства, так і для його акціонерів, банківських установ, фінансових служб, територіальних органів управління, фіскальних органів тощо.

Мета дослідження - фінансово-економічна діагностика підприємства. Об'єктом дослідження є господарська діяльність ТДВ «Яготинський маслозавод», для аналізу використано дані фінансової звітності підприємства [2].

Дослідження. Сьогодні для підприємств будь-якого виду діяльності та форми господарювання важливою складовою аналізу господарської діяльності є діагностика фінансово-економічного стану підприємства. Для проведення дослідження було виконано наступні види діагностики: діагностика показників Бівера, діагностика за методикою Донцової-Нікіфорової, діагностика за методикою Салова-Маслова, діагностика фінансового стану підприємства за дискримінантними моделями [3].

Діагностика показників Бівера показує стан окремих показників підприємства, що дозволяє відслідкувати слабкі та сильні сторони (табл. 1).

Таблиця 1 - Діагностика показників Бівера ТДВ «Яготинський маслозавод»

Показник	Розрахунок (код рядків)	Значення показників		
		Нормальний фінансовий стан	Нестійкий фінансовий стан	Кризовий фінансовий стан
Коефіцієнт Бівера	(2350 + 2515): (1595 + 1695)	-	0,23	-
Коефіцієнт поточної ліквідності	1195 : 1695	-	-	1,57
Рентабельність активів	2350 : 1300	-	-	0,10
Фінансовий ліверідж, %	(1595 + 1695) : 1300	-	46%	-
Коефіцієнт покриття активів чистим оборотним капіталом	(1495 – 1095) : 1195	-	0,13	-

За діагностикою Бівера 3 із 5 коефіцієнтів показують нестійкий фінансовий стан, а саме: коефіцієнт Бівера 0,23; фінансовий ліверідж 46%, Коефіцієнт покриття активів чистим оборотним капіталом 0,13. Коефіцієнт поточної ліквідності та рентабельність активів – стан кризи, 1,57 та 0,10 розрахункових одиниць.

Діагностика за методикою Донцової-Нікіфорової полягає у розподілі розрахованих коефіцієнтів за класами. Найкращий стан показують показники, які увійшли до першого класу, відповідно шостий клас – найгірший. Розподіл балів наведено у табл. 2.

Таблиця 2 - Діагностика фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод» за методикою Донцової-Нікіфорової

Показники	1 клас	2 клас	3 клас	4 клас	5 клас	6 клас
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,25 і вище – 20 балів	0,2-0,24 – 16 балів	0,15-0,19 – 12 балів	0,1-0,14 – 8 балів	0,05-0,99 – 4 бали	Менше 0,05 – 0 балів
Коефіцієнт швидкої ліквідності	Вище 1 – 18 балів	0,95-1 – 15 балів	0,8-09 – 12 балів	0,7-0,75 – 9 балів	0,6-0,65 – 6 балів	Менше 0,5 – 0 балів
Коефіцієнт поточної ліквідності	Більше 2 – 16 балів	1,9-1,7 – 12 балів	1,6-1,4 – 8 балів	1,3-1.1 – 5 балів	1 – 1,5 бали	До 1 – 0 балів
Коефіцієнт автономії	0,6 і більше – 17 балів	0,59-0,54 – 12 балів	0,53-0,43 – 8 балів	0,42-0,41 – 6 балів	0,4 – 1 бал	Менше 0,4 – 0 балів
Коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів власними обіговими коштами	Більше 1 – 15 балів	0,9-1 – 12 балів	0,8-0,85 – 9 балів	0,7-0,75 – 6 балів	0,6-0,65 – 3 бали	Менше 0,5 – 0 балів

За результатами розрахунків до першого класу увійшли: коефіцієнт швидкої ліквідності (1,93); коефіцієнт поточної ліквідності (2,30); Коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів власними обіговими коштами (1,63). Коефіцієнт абсолютної ліквідності (0,02) та коефіцієнт автономії (0,39) належать до 6 класу. Загальна кількість балів за методикою Донцової-Нікіфорової – 49.

Діагностика за методикою Салова-Маслова полягає у розподілі розрахованих коефіцієнтами за 4 зонами: ризику, небезпеки, стабільності, добробуту.

За розрахунками до зони ризику увійшли: коефіцієнт співвідношення чистих активів та статутного капіталу; коефіцієнт чистої рентабельності підприємства; коефіцієнт абсолютної ліквідності.

Зона небезпеки: коефіцієнт поточної ліквідності; коефіцієнт валової рентабельності продажів; коефіцієнт автономії.

Зона стабільності: коефіцієнт рентабельності сукупного капіталу; коефіцієнт дебіторської заборгованості; коефіцієнт співвідношення позичкових та власних коштів. Зона добробуту: коефіцієнт забезпеченості

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ А

власними коштами; коефіцієнт рентабельності власного капіталу; коефіцієнт оборотності запасів; коефіцієнт оборотності власного капіталу.

Діагностика фінансового стану підприємства за дискримінантними моделями полягає у побудові моделі за розрахованими коефіцієнтами. Також кожна група виду діяльності має індивідуальну форму моделі. Побудована модель має наступний вигляд, таблиця 3.

Таблиця 3 - Дискримінантна модель фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод»

Групи видів економічної діяльності	Дискримінантна модель
Харчова промисловість	Z=1,3*0,1+0,7*2,18+1,6*0,14+0,1*0,04+0,3*3,19=2,841

Результат розрахунку моделі інтерпретується за зонами, аналогічно до попередніх методів діагностик. Інтерпретація наведена у табл.4.

Таблиця 4 - Інтерпретація значень інтегрального показника

Види економічної діяльності	Z5. Незадовільний фінансовий	Z4 Нестабільний фінансовий стан	Z3 Зона невизначеності з негативною динамікою	Z2 Зона невизначеності з позитивною	Z1 Стійкий фінансовий стан
Харчова промисловість	> (-2,28)	-1	-2,26	-2,26	> 0,98

Згідно вищенаведеної таблиці, дискримінантна модель показує стійкий фінансовий стан підприємства, оскільки 2,85>0,98.

Висновки. Отже, за дискримінантною моделлю, підприємство «Яготинський маслозавод» показує задовільний фінансовий стан. Проте, інші види діагностики вказують на певні фінансові проблеми, особливо слід звернути увагу на коефіцієнти ліквідності, рентабельності активів та коефіцієнт автономії, вони показали критичні результати. Також слід зауважити, що в роботі було використано лише декілька методів діагностики з багатьох можливих, які будуть використані у подальших дослідженнях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шатунова Т.О. Дослідження сутності поняття економічна діагностика промислового підприємства. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. Економічні науки. 2009. №1. С. 190-195.
2. Група компаній «Молочний Альянс»: Фінансова звітність. URL: https://milkalliance.com.ua/
3. Ахновська І., Болгов В. Економічна діагностика: навчально-методичний посібник. Робочий зошит. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021., 41с. URL: https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=2494

ДОДАТОК Б

Таблиця Б.1 - Діагностика за методикою Салова-Маслова

Показники	*Зона ризику*	*Зона небезпеки*	*Зона стабільності*	*Зона добробуту*
1.Показники діагностики структури балансу				
Коефіцієнт поточної ліквідності	До 1,2	1.2-1,5	1,5-1,8	Більше 1,8
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	До 0,05	0,05-0,1	0,1-0,15	До 0,15
Коефіцієнт співвідношення чистих активів та статутного капіталу	До 1	1-1,5	1,5-2	Більше 2
2. Показники рентабельності				
Коефіцієнт рентабельності сукупного капіталу	До 0,05	0,05-0,1	0,1-0,15	Більше 0,15
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	До 0,07	0,07-0,15	0,15-0,2	Більше 0,2
Коефіцієнт валової рентабельності продажів	До 0,1	0,1-0,2	0,2-0,3	Більше 0,3
Коефіцієнт чистої рентабельності продукції	До 0,15	0,15-0,3	0,3-0,4	Більше 0,4
3. Показники фінансової стійкості				
Коефіцієнт автономії	Більше 0,5	0,5-0,65	0,65-0,8	Більше 0,8
Коефіцієнт дебіторської заборгованості	Більше 0,15	0,15-0,1	0,1-0,05	Менше 0,05
Коефіцієнт співвідношення позичкових та власних коштів	Більше 0,8	0,8-0,5	0,5-0,2	Менше 0,2
4. Показники платоспроможності				
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Менше 0,4	0,4-0,6	0,6-0,8	Більше 0,8
Коефіцієнт оборотності запасів	Менше 2	2-3	3-4	Більше 4
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Менше 0,8	0,8-0,9	0,9-1	Більше 1

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ Б

Таблиця Б.2 - Діагностика за методикою Донцової-Нікіфорової

Показник	*1 клас*	*2 клас*	*3 клас*	*4 клас*	*5 клас*	*6 клас*
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,25 і вище – 20 балів	0,2-0,24 – 16 балів	0,15-0,19 – 12 балів	0,1-0,14 – 8 балів	0,05-0,99 – 4 бали	Менше 0,05 – 0 балів
Коефіцієнт швидкої ліквідності	Вище 1 – 18 балів	0,95-1 – 15 балів	0,8-09 – 12 балів	0,7-0,75 – 9 балів	0,6-0,65 – 6 балів	Менше 0,5 – 0 балів
Коефіцієнт поточної ліквідності	Більше 2 – 16 балів	1,9-1,7 – 12 балів	1,6-1,4 – 8 балів	1,3-1.1 – 5 балів	1 – 1,5 бали	До 1 – 0 балів
Коефіцієнт автономії	0,6 і більше – 17 балів	0,59-0,54 – 12 балів	0,53-0,43 – 8 балів	0,42-0,41 – 6 балів	0,4 – 1 бал	Менше 0,4 – 0 балів
Коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів власними обіговими коштами	Більше 1 – 15 балів	0,9-1 – 12 балів	0,8-0,85 – 9 балів	0,7-0,75 – 6 балів	0,6-0,65 – 3 бали	Менше 0,5 – 0 балів

ДОДАТОК В

Таблиця В.1 - Дискримінантні моделі оцінки фінансового стану підприємства

Групи видів економічної діяльності	Дискримінантна модель
Сільське господарство	$Z = 1,05X_1 + 1,2X_2 + 1,1X_3 + 2,5X_5 + 0,5X_7 + 0,2X_8 - 2,1$
Харчова промисловість	$Z = 1,3X_1 + 0,7X_2 + 0,2X_4 + 1,6X_5 + 0,1X_8 + 0,3X_{10} - 2,6$
Інші галузі обробної промисловості (текстильна, переробка деревина, хімічна, целюлозно-паперова)	$Z = 1,2X_1 + 0,8X_2 + 0,4X_3 + 0,3X_4 + 0,26X_9 + 0,1X_{10} - 2,3$
Добувна промисловість, металургія, машинобудування, виробництво електроенергії та газу	$Z = 0,7X_1 + 1,7X_2 + 0,5X_3 + 0,2X_4 + 1,1X_5 + 0,6X_6 + 0,5X_{10} - 2,8$
Будівництво	$Z = 0,7X_1 + 1,7X_2 + 0,2X_3 + 0,7X_4 + 1,5X_5 + 0,3X_{10} - 2,5$
Оптова та роздрібна торгівля, готелі та ресторани	$Z = 0,7X_1 + 2X_2 + 0,8X_4 + 0,04X_7 + 0,17X_8 + 0,2X_{10} - 2,6$
Транспорт	$Z = 0,8X_1 + 1,2X_2 + 0,11X_3 + 1,1X_4 + 0,3X_9 + 0,16X_{10} - 2,1$
Надання комунальних послуг з водо та теплопостачання, водовідведення	$Z = 1,1X_1 + 1,5X_2 + 3,5X_4 + 0,1X_6 + 0,9X_9 + 0,15X_{10} - 2,8$
Інші види діяльності	$Z = 1,3X_1 + 0,24X_2 + 0,4X_4 + 0,1X_7 + 0,07X_9 + 0,25X_{10} - 2,3$

де X_1 – коефіцієнт покриття;

X_2 – коефіцієнт фінансової автономії;

X_3 – коефіцієнт оборотності активів;

X_4 – коефіцієнт операційної рентабельності продажів;

X_5 – коефіцієнт чистої рентабельності активів;

X_6 – коефіцієнт оборотності позичкового капіталу;

X_7 – коефіцієнт оборотності власного капіталу;

X_8 – коефіцієнт чистої рентабельності продажів;

X_9 – коефіцієнт рентабельності власного капіталу;

X_{10} – коефіцієнт оборотності оборотних активів.

ДОДАТОК Г

Таблиця Г.1 - Інтерпретація значень інтегрального показника фінансового стану підприємства

Види економічної діяльності	Z_5 Незадовільний фінансовий стан	Z_4 Нестабільний фінансовий стан	Z_3 Зона невизначеності з негативною динамікою	Z_2 Зона невизначеності з позитивною динамікою	Z_1 Стійкий фінансовий стан
1	2	3	4	5	6
Сільське господарство	> (-2,16)	-2,16-(-1,16)	-1,15-0,63	-1,16-0,63	> 0,63
Харчова промисловість	> (-2,28)	-2,28-(-1,28)	-1,28-0,98	-1,28-0,98	> 0,98
Інші галузі обробної промисловості (текстильна, переробка деревина, хімічна, целюлозно-паперова)	> (-2,24)	-2,24-(-1,24)	-1,24-0,82	-1,24-0,82	> 0,82
Добувна промисловість, металургія, машинобудування, виробництво електроенергії та газу	> (-2,2)	-2,2-(-1,2)	-1,2-1,4	-1,2-1,4	> 0,4
Будівництво	> (-2,12)	-2,12-(-1,12)	-1,12-0,8	-1,12-0,8	> 0,8
Оптова та роздрібна торгівля, готелі та ресторани	> (-2,45)	-2,45-(-1,45)	-1,45-0,92	-1,45-0,92	> 0,92
Транспорт	> (-2,68)	-2,68-(-1,68)	-1,68-0,83	-1,68-0,83	> 0,83
Надання комунальних послуг з водо та теплопостачання, водовідведення	> (-1,5)	-1,5-(-0,75)	-0,75-0,3	-0,75-0,3	> 0,3
Інші види діяльності	> (-2,1)	-2,1-(-1,1)	-1,1-0,9	-1,1-0,9	> 0,9

Рис. Д.1 – Організаційна структура підприємства

ДОДАТОК Е

Звіт про фінансовий стан 2021 р.

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2021 р.

Форма №1

		Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	4 784	2 901
первісна вартість	1001	11 896	11 532
накопичена амортизація	1002	(7112)	(8631)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	444 946	417 251
первісна вартість	1011	733 629	773 761
знос	1012	(288 683)	(356 510)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	52 495	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	936
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	19 734	11 491
Усього за розділом I	1095	521 959	432 579

II. Оборотні активи			
Запаси	1100	166 210	165 657
Виробничі запаси	1101	80 177	75 361
Незавершене виробництво	1102	5 528	5 528
Готова продукція	1103	30 989	75 317
Товари	1104	2 457	3 048
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ Е

Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	443 374	425 104
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	7 737	8 229
з бюджетом	1135	912	1 967
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	19	24
із внутрішніх розрахунків	1145	389 781	495 782
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7 765	9 330
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	10 217	31 692
Готівка	1166	2	2
Рахунки в банках	1167	10 215	31 692
Витрати майбутніх періодів	1170	249	377
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов’язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	1 182	3 879
Усього за розділом II	1195	1 027 446	1 142 041
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	1 549 405	1 574 620

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 797	3 797
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	1 528	1 528
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	587 459	524 076
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	592 784	529 401

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ Е

ІІ. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	41 870
Інші довгострокові зобов'язання	1515	201 541	205 704
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом ІІ	1595	201 451	247 574
ІІІ. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	216 60	378 396
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	8 185	22 096
товари, роботи, послуги	1615	201 194	228 624
розрахунками з бюджетом	1620	4 840	2 338
у тому числі з податку на прибуток	1621	499	0
розрахунками зі страхування	1625	1 794	1 715
розрахунками з оплати праці	1630	6 461	6 151
одержаними авансами	1635	25	142
розрахунками з учасниками	1640	1 790	1 774
із внутрішніх розрахунків	1645	290 562	131 761
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	17 938	18 337
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	5 773	6 311
Усього за розділом ІІІ	1695	755 170	797 645
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	1 549 405	1 574 620

ДОДАТОК Ж

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

За 2021 рік
Форма №2
І. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 103 661	3 166 323
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 784 504)	(2 657 868)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	319 157	508 455
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов’язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	23 650	3 332
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(33 130)	(33 076)
Витрати на збут	2150	(254 742)	(239 378)
Інші операційні витрати	2180	(34 147)	(15 995)

Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	20 788	223 338
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	1 512	2 539
Інші доходи	2240	58 650	24 903
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(87 142)	(72 302)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(57 127)	(24 739)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	153 739
збиток	2295	(63 319)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	(24 192)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	129 547
збиток	2355	(63 319)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов’язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(63 319)	129 547

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ Ж

Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2 237 345	2 208 944
Витрати на оплату праці	2505	168 573	163 734
Відрахування на соціальні заходи	2510	38 327	35 183
Амортизація	2515	79 243	62 277
Інші операційні витрати	2520	197 946	194 806
Разом	2550	2 721 434	2 664 944

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

ДОДАТОК К

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

За 2021 рік
Форма №3
Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	4 176 191	4 262 549
Повернення податків і зборів	3005	0	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	8 298	3 119
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	0	0
Надходження від повернення авансів	3020	259 493	317 729
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	257	740
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	41	140
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	58 805	228
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(4 169 760)	(4 185 891)
Праці	3105	(141 702)	(135 295)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(38 271)	(35 824)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(117 726)	(104 083)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(499)	(26 664)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(80 189)	(54 435)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(37 038)	(22 984)
Витрачання на оплату авансів	3135	(24)	(24)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(0)	(0)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(8 044)	(5 197)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	27 582	118 191

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ К

II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	0	0
необоротних активів	3205	0	0
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	0	0
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	7 000	7 000
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	0	0
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(0)	(0)
необоротних активів	3260	(44 589)	(208 189)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(7 000)	(7000)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-44 589	-208 189
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	9 023 849	7 651 672
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	8 749 790	7 552 149
Сплату дивідендів	3355	(211 183)	(1 312)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(24 433)	(18 591)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(0)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	38 443	79 620
Чистий рух коштів за звітний період	3400	21 436	-10 378
Залишок коштів на початок року	3405	10 217	19 270
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	39	1 325
Залишок коштів на кінець року	3415	31 692	10 217

ДОДАТОК Л

Фінансова звітність 2020 року

Баланс

(Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2020 р.

Форма №1

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	(0)	(0)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	299 742	449 730
первісна вартість	1011	555 394	745 525
знос	1012	(255 652)	(295 795)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	77 225	52 495
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	115	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	23 633	19 734
Усього за розділом I	1095	400 715	521 959
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	106 923	166 210
Виробничі запаси	1101	68 487	80 177
Незавершене виробництво	1102	4 990	5 528
Готова продукція	1103	30 989	75 317
Товари	1104	2 457	5 188

Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	414 886	443 374
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	8 394	7 737
з бюджетом	1135	13 105	912
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	19
із внутрішніх розрахунків	1145	386 072	389 781
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7 416	7 765
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	19 270	10 217
Готівка	1166	19	2
Рахунки в банках	1167	19 251	10 215
Витрати майбутніх періодів	1170	197	249
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов’язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	130	1 182
Усього за розділом II	1195	956 393	1 027 446
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	1 357 108	1 549 405

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінецьзвітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 797	3 797
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	1 528
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	524 553	587 459
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	528 350	592 784

ІІ. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	219 143	201 451
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом ІІ	1595	219 143	201 451
ІІІ. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	129 238	216 608
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	6 225	8 185
товари, роботи, послуги	1615	172 321	201 194
розрахунками з бюджетом	1620	14 344	4 840
у тому числі з податку на прибуток	1621	2 807	499
розрахунками зі страхування	1625	1 486	1 794
розрахунками з оплати праці	1630	5 293	6 461
одержаними авансами	1635	0	25
розрахунками з учасниками	1640	2 988	1 790
із внутрішніх розрахунків	1645	208 694	290 562
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	14 599	17 938
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	54 427	5 773
Усього за розділом ІІІ	1695	609 615	755 170
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	1 357 108	1 549 405

ДОДАТОК М

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2020 рік Форма №2

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попередньогороку
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 166 323	3 160 485
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 657 868)	(2 566 752)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	508 455	593 733
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	3 332	5 869
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(33 076)	(33 139)
Витрати на збут	2150	(239 378)	(246 123)
Інші операційні витрати	2180	(15 995)	(22 961)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0

Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	223 338	297 379
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2 539	3 503
Інші доходи	2240	24 903	19
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(72 302)	(79 520)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(24 739)	(3)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	153 739	221 378
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-24 192	-36 637
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	129 547	184 741
збиток	2355	(0)	(0)

II Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов’язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	129 547	184 741

III Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічнийперіод попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 111 347	2 068 674
Витрати на оплату праці	2505	163 734	147 942
Відрахування на соціальні заходи	2510	35 183	29 646
Амортизація	2515	62 277	56 513
Інші операційні витрати	2520	641 210	545 613
Разом	2550	4 013 751	2 848 388

ДОДАТОК Н

Фінансова звітність 2020 року

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2019 р.

Форма № 1

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	--	--
первісна вартість	1001	--	--
накопичена амортизація	1002	--	--
Незавершені капітальні інвестиції	1005	--	--
Основні засоби	1010	288984	299742
первісна вартість	1011	497008	555394
знос	1012	208024	255652
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі іншихпідприємств	1030	--	--
інші фінансові інвестиції	1035	77225	77225
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	115
Відстрочені податкові активи	1045	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	23633
Усього за розділом I	1095	366209	400715
II. Оборотні активи Запаси	1100	111350	106923
Виробничі запаси	1101	70728	68487
Незавершене виробництво	1102	6042	4990
Готова продукція	1103	30856	30989
Товари	1104	3724	2457
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	315882	414886
Дебіторська заборгованість за розрахунками:за виданими авансами	1130	8745	8394
з бюджетом	1135	37	13105
у тому числі з податку на прибуток	1136	--	--
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	380464	386072
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	913	7416
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	33152	19270
Готівка	1166	23	19
Рахунки в банках	1167	33129	19251
Витрати майбутніх періодів	1170	187	197
Інші оборотні активи	1190	1011	130
Усього за розділом II	1195	851741	956393
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	1217950	1357108

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797
Капітал у дооцінках	1405	--	--
Додатковий капітал	1410	--	--
Резервний капітал	1415	--	--
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	450918	524553
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	454715	528350
II. Довгострокові зобов'язання і забезпеченняВідстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	163493	219143
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	163493	219143
III. Поточні зобов'язання і забезпеченняКороткострокові кредити банків	1600	154819	129238
Поточна кредиторська заборгованість за:довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	6225
товари, роботи, послуги	1615	155939	172321
розрахунками з бюджетом	1620	13066	14344
у тому числі з податку на прибуток	1621	9087	2807
розрахунками зі страхування	1625	1266	1486
розрахунками з оплати праці	1630	4645	5293
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	1789	2988
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	215919	208694
Поточні забезпечення	1660	9567	14599
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	42732	54427
Усього за розділом III	1695	599742	609615
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами,утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	1217950	1357108

ДОДАТОК П

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2019 рік

Форма № 2

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3495741	3201672
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2566752)	(2342351)
Валовий: прибуток	2090	928989	859321
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	5869	5034
Адміністративні витрати	2130	(33139)	(26531)
Витрати на збут	2150	(581379)	(446501)
Інші операційні витрати	2180	(22961)	(23455)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	297379	367868
збиток	2195	(--)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	3503	5477
Інші доходи	2240	19	116
Фінансові витрати	2250	(79520)	(62482)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(3)	(1421)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	221378	309558
збиток	2295	(--)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-36637	-55849
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	184741	253709
збиток	2355	(--)	(--)

II Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	184741	253709

III Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2068674	1944364
Витрати на оплату праці	2505	147942	109285
Відрахування на соціальні заходи	2510	29646	23122
Амортизація	2515	56513	37373
Інші операційні витрати	2520	545613	417387
Разом	2550	2848388	2531531